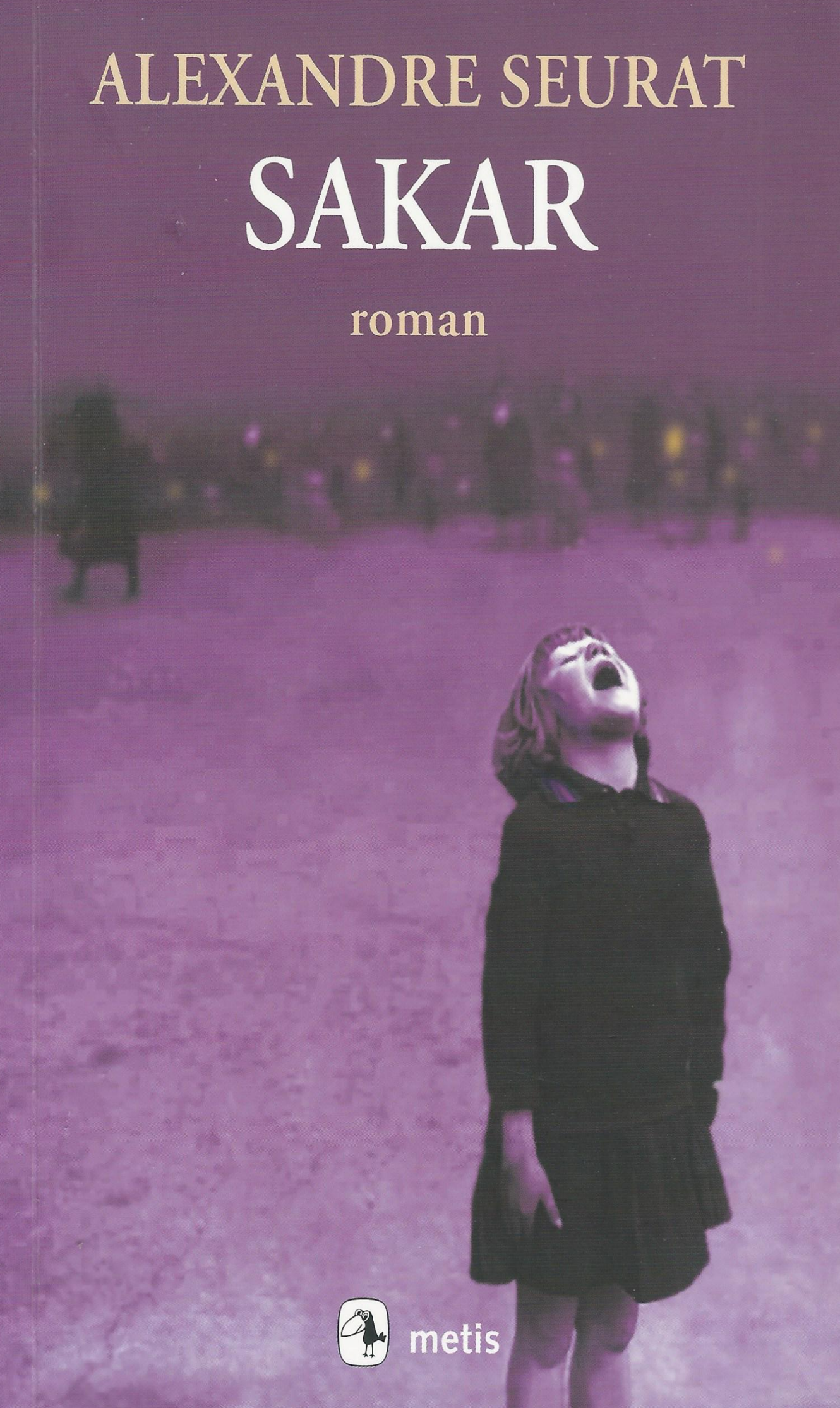
ALEXANDRE SEURAT

SAKAR

roman

metis

Alexandre Seurat

SAKAR

Fransız yazar Alexandre Seurat 1979 yılında Paris'te doğdu. Ecole Normale Supérieure ve Sorbonne Üniversitesi'nde edebiyat öğrenimi gördü. 2015 yılında ilk romanı *Sakar*'ı yayımladı, ardından üç roman daha yazdı: *L'administrateur provisoire* (2016; Kayyum), *Un funambule* (2018; İp Cambazı) ve *Petit frère* (2019; Küçük Kardeş). Romanların dördü de aile ilişkilerinin muğlaklığı ve söylenmeden kalan sözlerin ağırlığı üzerine kuruludur. 2009 yılında Fransa'da yaşanan gerçek bir olayı konu alan *Sakar* romanı, 2019 yılında aynı adla filme uyarlandı. Seurat halen Angers Üniversitesi'nde modern edebiyat dersleri veriyor.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com
Yayınevi Sertifika No: 43544

Metis Edebiyat

SAKAR
Alexandre Seurat

Fransızca Basımı: La maladroite

© Éditions du Rouergue, 2015
© Metis Yayınları, 2022
Çeviri Eser © Nesrin Demiryontan, 2022

İlk Basım: Mart 2023
Üçüncü Basım: Nisan 2024

Metis Edebiyat Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Kapak Resmi: 1931 tarihli bir fotoğraf üzerine grafik eksiltme ve manipülasyon.

Kapak Tasarımı: Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197 Topkapı, İstanbul
Matbaa Sertifika No: 44865

ISBN-13: 978-605-316-280-3

Eserin bütünüyle ya da kısmen fotokopisinin çekilmesi, mekanik ya da elektronik araçlarla çoğaltılması, kopyalanarak internette ya da herhangi bir veri saklama cihazında bulundurulması, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun hükümlerine aykırıdır ve hak sahiplerinin maddi ve manevi haklarının çiğnenmesi anlamına geldiği için suç oluşturmaktadır.

ALEXANDRE SEURAT

SAKAR

Çeviren:
NESRİN DEMİRYONTAN

metis

Öndeyiş

ÖĞRETMEN HANIM

Kayıp ilanını gördüğüm zaman artık çok geç olduğunu anladım. O şiş yüzü ismi olmadan da tanırdım, o kısık gözleri ve o tuhaf gülümsemeyi; hiçbir şeyin yolunda gitmediği apaçıkken, "Her şey yolunda" demeye çalışan o yorgun yüzü, bana düşmanca değilse de umutsuz gözlerle bakan, ulaşılmaz bir yere çekilmiş o yüzü; "Hiçbir şey yapamayacaksın" diyen bakışı. Gerçekten de hiçbir şey yapamadığımı o gün anladım. Fotoğrafta iri ilmekli, beyaz bir hırka giymişti, boynundaki fular bluzunun üzerine sarkıyordu, uygunsuz bir kıyafet, sekiz yaşında bir çocuk kıyafeti değil, bir erişkinin kıyafeti; ama hepsinden öte, o tuhaf duruşu; kollarını kendine farklı bir hava vermeye çalışır gibi garip bir biçimde kavuşturmuştu. Fotoğraf bana, her tarafı acıdığı halde iyiymiş gibi görünmeye çalışan o dokunaklı halini hatırlatıyordu, acısı sakar hareketlerinden, gergin kollarından ve bacaklarından belli olduğu halde; içinde bir şeylerin paramparça olduğu hemen fark ediliyordu. Gazeteyi aldım, mekanik bir hareketle büfenin sahibine uzattım, söylediklerine karşılık verecek halde değildim, duymuyordum, üstelemedi. Kayıp ilanında şöyle deniyordu: "Mavi gözlü, açık kumral saçlı,

iri yapılı; kaybolduğunda üzerinde uzun kollu pembe bir tişört, mavi bir kot ve siyah taçyapraklı çiçekleri olan bale ayakkabıları vardı"; her şey kulağa sahte geliyordu, uydurulmuş gibi. Bir zamanlar onu tanımış, onun için bir şeyler yapmaya çalışmış olan insanları düşündüm (bizim okuldan alındıktan sonra başladığı okulun personeli), o gün değilse bile sonraki günlerde bu ilanı görecek, birden artık çok geç olduğunu anlayacaklardı çünkü Diana'nın o şiş yüzü, o tuhaf biçimde kavuşturulmuş kolları, iri ilmekli beyaz hırkanın üzerine sarkan fuları günlerce her yerde olacaktı. İçimden birini aramak geldi ama kimi, bilmiyordum, kımıldayamıyordum. Birkaç adım sonra müthiş bir mide bulantısı hissettim; oturdum, kalkıp evime dönmeden önce biraz zaman geçmesini bekledim. Bir de ertesi gün o sınıfa dönmek vardı, yalnızca iki haftadır gördüğüm, birbirinden ancak ayırt etmeye başladığım yirmiden fazla minik yüze bakmak; sıkılmış, dikkatli, gülümseyen, inatçı, anlayışsız ya da neşeli yüzler; onlara topluca aynı yöne doğru rehberlik etmem gerekiyordu; birden her şey başa çıkılmaz ve başarısızlığa mahkûm göründü gözüme. Bu mesleğe başladığımdan beri yaptığım her şey başarısızlığa mahkûmmuş gibi geldi. Diana, keyfi yerinde olan, içimi sızlatan ya da beni sinirlendiren çocuklardan farklıydı; onlara bir süre için rehberlik edecektim, o süreyi şükranla ya da sıkıntıyla anacaklar ve hiç zorlanmadan, sabırsızlıkla bir sonraki döneme doğru yelken açacaklardı. Şiş yüzünü ilk kez gördüğümde, aklıma annenin gebeyken alkolik olabileceği gelmişti hemen, ama bir de artık kıvıramadığı küçük parmağı vardı (yüksek bir sandalyeden düşmüştü, doktor parmağın hızla iyileştiğini söylemişti), sonra o paytak yürüyüşü ve bulimiası, o gizlice atıştırma huyu vardı. Diana rol yapmıyordu – ve her konuda rol yapıyordu; devamlı yalan söylüyordu – ve yalan söylemeyi

bilmiyordu; sınıfıma sanki aradığı her şey oradaymış gibi gülümseyerek, hevesle giriyordu; sanki oradan kimsenin ona asla veremeyeceği kadar çok şey almayı bekliyordu. Ve sanki her şeyi vermeye hazırdı. Tabii diğer çocuklar onunla alay ediyordu ve ben onu korumak istiyordum, ona nasıl davranması gerektiğini, onların alaylarını nasıl önleyeceğini söylemek istiyordum, "Diana" diyecek oluyordum ama onun karşısında tüm kelimeler boğazımda düğümleniyordu. Bir keresinde onu aptalca bir şey yüzünden sert biçimde azarlamam gerekti, o keskin acıyı hatırlıyorum sadece; yüzüme hiç anlamadığını belli eden ama itaatkâr bir bakışla baktı, yakıcı bir haksızlığa uğrama duygusuyla ama aynı zamanda onayla; gözyaşlarımı zor zaptettim, her şeyden o kadar uzaktaydı ki. Sınıfta geçen on beş günden sonra anlamıştım, morluklar, şişlikler; yeniden düşününce her şey bir karabasan gibi geliyor. Artık sınıfımı görmüyorum, öğrencilerim siyah-beyaz kareler halinde donuyor ve aralarında Diana var: Bir tek o, siyah-beyaz ve hareketsiz değil, onun tehlikede olduğunu biliyorum, bana yapabileceğim bir şeyi, yapacağım bir şeyi sabırsızlıkla bekler gibi bakıyor. Ama karabasanda her şey için artık çok geç olduğunu biliyorum, bana bakıyor ve ben hiçbir şey yapamıyorum; beni bağışlamasını isterdim.

1

ANNEANNE

Bana yeniden gebe kaldığı haberini verdiği zaman bir şey demedim ama aklımdan "Bir budalalık daha," diye geçirdim. Bir yıl önce, erkek arkadaşından Arthur'u doğurmuştu, haziranda evleneceklerdi, gelinliğini almaya birlikte gitmiştik, büstiyeri, dekoltesi, dantelleriyle hoş bir elbise ve bir duvak, çünkü her şeyin görkemli ve geleneksel olmasını istiyordu, ilkbaharın başıydı. Gerisinin geldiğini göremedik. Hep böyledir o, tuhaf bir çocuktur. Kendini geri planda tutan, kararlarını tek başına alan yumruk gibi sert bir kişilik, size kararını aniden bildirir ve o andan itibaren geri dönüşü yoktur, asla bir açıklama yapmaz ve bir felaketle karşı karşıya olsanız bile, oturup ağlamaktan başka bir şey gelmez elinizden. Sonra ansızın, siz daha ne olduğunu anlamadan, heyecanla, büyük duygu patlamalarıyla size sarılır, hatalarını onarmanızı, onunla bir bebek gibi ilgilenmenizi ister, tuhaf çocuk. Derken birden ortaya başka biri çıktı. Eski erkek arkadaşını bıraktı, evliliği iptal etti ve yine hamile kaldı işte. Neticede elbiseyi kullandı, ama ekim ayında, başka bir evlilik için; biraz üzerine uydurmak gerekti tabii, çünkü dört aylık hamileydi. Ne yaptığını bildiğini söylüyordu, "Anne,

bu yaşta yeterince büyümüş sayılmaz mıyım?" diyordu. Ama mesele yaş mı ki? Sonra, "Bir ev alıyoruz," dedi. Evi görmüşler, bir teklif yapmışlar, bankalarla randevuları vardı, imzayı atmak üzereydiler. Sonra gözyaşları içinde beni aradı. Sorun ne? "Her şey." Ne oldu? Hiçbir şey anlamıyorum, ağlamaktan konuşamıyor, sorunun kocası olduğunu tahmin ediyorum, başka ne olabilir ki, film şimdiden koptu mu? Bunun üzerine yavaş yavaş dökülüyor, adamın meteliği yokmuş, gırtlağına kadar borç içindeymiş. Her şey bitmiş. Evden ayrıldığı zaman onu uyarmıştım, bunun ne anlama geldiğini biliyordum, erkenden evleniyorsun, sonradan anlıyorsun, bir de kibir var, onu değiştirebilirim sanıyorsun, elbette her şeye rağmen bağlılık da var, çocuklar olunca daha beter, adam sükûnet istiyor, yok; her şey için didinmek de sana düşüyor, o küçük dünyayı besle, düzene sok, temizle, o eve geldiği zaman her şey hazır olsun diye uğraş, o ise eve içkili geliyor, bağırıp çağırıyor. Bir işe yaramamakla kalsa iyi, tasarruf etmek için uğraştığın parayı harcıyor, hiçbir şey yapmadan oturuyor, üstüne üstlük bir de bağırıp çağırıyor. Neden babasını dilinden düşürmediğini, neden saatlerce kapıda durup onun eve dönmesini beklediğini kendi kendime sorup dururdum; o hiç konuşmayan, ne ona ne de kız kardeşine ilgi gösteren babasını eve döndüğünde nasıl böyle etekleri zil çalarak karşılayabildiğini. Ama o babasının peşinden çalışma odasına gider, onunla kalır, onun yanında saatler geçirirdi, o ağzını bıçak açmayan adamın yanında. Derken kızım yeni eşinden de ayrıldı ve eve döndü. Arthur'un velayeti ise babasındaydı.

Annemle ablamın her zaman tuhaf bir ilişkileri vardı. Sözde ablaydı ama çocuk gibi davranır, kaprisler yapar, kendisine ilgi gösterilmesini isterdi ve bu konuda hassastı. Benimse hassasiyet göstermek gibi bir lüksüm olmadı, babama olanlardan sonra okulu bırakmam, kendi başımın çaresine bakmam gerekti, erken evlendim, çocuklarımı büyüttüm. Ama o ideal bir aile düşlüyordu, hiçbir zaman sahip olmadığı ailenin hayalini kuruyordu. Eğreti bir aileydi bizimki, evet, aile değil yamalı bohça, hiçbir şeyin konuşulmadığı ama herkesin gözü önünde sessiz dramların yaşandığı bir aile, araya kimse girmeden. Ailenin babasına bakıyorum; depresif, alkolik ve akşamları bağırıp çağırmak dışında ağzını açmayan bir baba, bir de bağırmasa varlığıyla yokluğu bir; sonunda kendini arazideki bir ağaca astı. O gün annemle ben eve dönerken, arazide olağanüstü, her şeyi emen bir sessizlik vardı ve ağaçların arasındaki o hareketsiz gölge; ama onun bir ağaç olmadığı daha uzaktan besbelliydi. Daha kötüsü tabureye yaklaşıp elini tuttuğum zaman hissettiğim o soğukluktu, sonra o müthiş ağırlık, omuzlarımdaki o ağır kütle; ipi kesmek, düşmemeye çalışarak onu yola yatırmak. Yardım gelmesini bekleyemezdik, orada sallanıp durmasını seyredemezdik, midem taş gibiydi, kıpırdayamıyordum, ağlayamıyordum, yanına yığıldım, soluğumu toplamaya çalıştım.

Hakkında konuşulmayan bir baba; böyle ailelerde intihar edilmez, bahsi açılırsa da ancak "Şu zavallı Jean," demek içindir, şu zavallı budala. Ablam önemli günlerde hep olduğu gibi yine numarasını yaptı, onu aynı gün aradığımız halde, olanları herkesten sonra duyduğu için bizi suçladı, orada olmadığı için kendini suçladı, sanki daha erken gelse bir şeyi değiştirebilirmiş gibi, "Babamı bu şekilde kaybetmek, anlayacak zamanım olmadan," diyordu, sanki anlaya-

cak bir şey varmış gibi, "Onunla vedalaşacak zamanım olmadan," diyordu, sanki bu şekilde gidenlere elveda denebilirmiş gibi. Babasıyla özel bir ilişkisi olduğunu iddia eden ablam; sanki o babayla özel bir ilişki kurmak mümkünmüş gibi. Ağzını açmayan ve bizimle asla ilgilenmeyen bir tip. Ailenin annesine bakıyorum, telaşlı, müdahaleci, kendisi boğulurken bizi koruduğunu iddia eden, bu arada geçimsizliğin üstünü örtmek için şantaj yaparak zorla dayattığı sözde aile dayanışmasının tüm faydalarından yararlanan bir anne, her konuda karar vermek isteyen bir ana tanrıça, anavatan, besleyen kadın. Ailenin ablasına bakıyorum, çocuksu, naif, narsist, sahiplenici, sulu gözlü. Abla her zaman, önce her şeye atlar, sonra düşünürdü ve ardından o kahredici düş kırıklığı gelirdi. Küçük kardeşe kalansa kötücüllük, edepsizlik ve ayağı yere basan bir kişilikten ibaretti. Onları seyrediyordum, sahneye koydukları küçük oyunu seyrediyordum ve kendi kendime "Enayi değilsin, dünyayı sen değiştirecek değilsin," diyordum, onları seyrediyordum ve kendi kendime "Ne olduğunu yüzlerine vur, sonra da başlarının çaresine baksınlar," diyordum. Ablam, "Ben evleniyorum," derdi, sonra hop, "Başka birini buldum, ne yani, neden onunla evlenmeyeyim ki" – öyle de yapardı zaten.

ANNEANNE

Eve döndüğü andan itibaren tatsız bir duyguya kapıldım. Buradaydı ama burada değildi, odadan odaya dolaşıp duruyordu, kendinde değildi, kayıtsızdı, başka yerdeydi, canı sıkılan bir çocuktu sanki, ama artık çocuk değildi. Küçük kızım her zaman olduğu gibi iğneliyordu, iğnelemekten başka bir şey bilmez zaten, "İçten içe hep istediğin bu değil miydi, büyük kızını kendine saklamak istiyordun ya," diyor ve ekliyordu,

"hamile kızını sadece kendine saklarsın artık," verecek yanıt bulamıyordum, sadece içimde bir boşluk açılıyordu, uçsuz bucaksız bir boşluk, o boşluğa düşmemek için yalpalayıp duruyordum. Lanetli bu aile. Büyüğü kendi başının çaresine bakamaz, küçüğü ise sizi sürekli hırpalar, aklınıza hep kuşku tohumları eken zehir gibi sözcüklerle alaşağı etmeye çalışır, bir sebebi olduğundan değil, sadece zevk için. Hoyratça eklemişti, "Ben de hamileyim." Ne? Tekrar etmişti, "Ya, ben de," sanki yüzüme çarptığı şey bir ayrıntıymış gibi, "Artık sen düşün, bundan iyisini hak etmiyorsun"; başka türlü vermeyi beceremediği bu haberi hakarete çevirmek istiyordu. Onun için sevinmiştim, sevincimi ona daha iyi ifade etmek isterdim ama yine burun kıvırarak, hiç önemsemez havalarda, "öyle işte," demekle yetindi ve ablasıyla aşağı yukarı aynı zamanda doğuracağını, buna hiç de bayılmadığını ekledi. Benimle suç bendeymiş gibi konuşmak ve kendisi ya da başkaları için sevinmemi engellemek konusunda her zaman yetenekliydi. Neden bizim evde her şey felaketle sonuçlanıyor?

TEYZE

Biz aylardır üçüncü çocuğu yapmaya çalışırken, ablam benimle tam olarak aynı anda hamile kalmayı becermişti.

ANNEANNE

Evde büyük kızımla aramızdaki gerilim yavaş yavaş tırmandı. Sanırım çocuktan kurtulmak istiyordu ama artık çok geçti. Artık kız olduğunu bildiği bu çocuk, onun için katlanılmaz bir şeyi temsil eden bir ur haline gelmişti. İçini açtığı, nihayet içini açtığı, döküldüğü anlarda bunu sezdiriyor-

du. Mutfakta olurduk: Akşam tam ışığı söndürmek üzereyken yanıma gelirdi. Ona ne diyebilirdim? Mutfak masasında, tavandan sarkan ışığın altında oturup kalırdık, o içini boşaltırdı, ben dinlerdim, ya da dinlemezdim, sessizce otururdum, zaten herhangi bir yanıt beklediği yoktu. Pencereleri karartan geceyi görür gibiyim, o konuşurken çocukluğu gözümde canlanırdı, sıkıntılı, sözden anlamaz; kimsenin yatıştıramadığı, avutulamaz, kaprisli, talepkâr, ne yapacağı belli olmayan bir kız çocuğu; surat asar, hiçbir şey söylemeden ansızın bir köşeye çekilirdi, ben yanına gidip "Neyin var?" dediğim zaman derdini anlatmaz, beni endişelendirirdi. Hiçbir şey söylemeden babasına, babasının çalışma odasına sığınır, beni tek başıma bırakırdı. Sözde dikkat eksikliğim varmış, bunu başıma kakıyordu, çocukluğunda benim ziyan ettiğimi söylediği her şeyi başıma kakıyordu. Ne zaman anonim doğum yapmaya karar verdi, bilmiyorum, belki de daha eve yerleştiği anda, belki o andan itibaren çocuk onun için yoktu artık. Mutfaktaki akşamlardan birinde, sözcükleri ağzında geveleyerek, "Sana bir şey söylemem lazım," dedi, sorumluluğu üstlenmeyi beceremiyordu, "bir şey," sözcükleri basitçe art arda sıralamayı beceremiyordu, "Seninle bir şey konuşmak istiyordum." Ona bakıyor, anlamaya çalışıyordum, Ne? Nasıl bir şey? Anladığım anda utançtan yüzümü ateş bastı. Ama hiçbir şey demedim, utançtan içim yandığı halde, sözcükleri yuttum, bardağıma bakarak "ya," dedim sadece, sonra uzun bir sessizlik oldu ve o odasına çıktı. O gece ve sonraki gecelerde yukarıda dolaştığını duyardım, koridorda, odasında o baştan bu başa yürürdü, bir odadan diğerine gidip gelirdi ve ben kendi kendime, "Hâlâ yetmedi mi," derdim, "yukarıda utancının peşi sıra sürüklenmekten ne zaman vazgeçecek? Hep aynı şeyleri tekrarlayıp durmaktan ne zaman vazgeçecek?" Çocuğu terk etmesi yet-

mezmiş gibi, sonra herkese çocuk filan olmadığını söylemek zorunda kalan da ben olacaktım, sonunda her şey benim üstüme kalacaktı. Ama kendisinin üstlenmeyi beceremediği sorumlulukları bir başkası alınca, onu asla takdir etmedi. Herkese doğum sırasında öldüğünü söylemektense, o çocuğa ben sahip çıkabilirdim, onu büyütebilirdim ve başkalarından, mesela kızlarımdan daha kötü de yetiştirmezdim, onu sevebilirdim, seviyordum zaten ve belki hayata daha iyi bir başlangıç yapardı. Ama öyle olmadı. Doğum yaptığı gün ona eşlik eden bendim, sancı odasında yanında ben vardım; gece beklerken, doğum odasında. Sonuçta o çocuk biraz da benim çocuğumdu.

TEYZE

Suyumun geldiğini ve kliniğe gittiğimizi haber vermek için annemi aradığımızda, zaten orada olduğunu söyledi. Nerede? "Klinikte." Ama başka bir klinikte, benimle aynı gün doğuracak olan ablamla beraberdi. Yani ablam yalnızca benimle aynı zamanda hamile kalmamıştı –benim gibi– o da bir kız bekliyordu –benim gibi– o da ilk kızını bekliyordu ve üstelik benimle aynı gün doğuracaktı. Kliniğe giderken, kızımın ablamın kızıyla aynı gün doğacak olması içimi öfkeyle doldurdu.

ANNEANNE

Bebek geldi, o mucizevi olay, ama bunu göremezdim, dışarı çıktım. Alelacele bir isim kondu. Diana. Bir prenses adı; ama canlı canlı yanmış bir prenses. Hayata zaten kötü bir başlangıç yapan çocuğa ne faydası olacaksa. Bir el, pembe et bohçasını kapıp uzaklaşıyor, onu götürüyor ve bebek bi-

linmeyen kollarda kayboluyor. Kızımın yanına döndüğüm zaman Diana artık orada değildi. Herkese bebeğin ölü doğduğunu söyledim, kimse soru sormadı.

TEYZE

"Ölü doğmuş," lafını duyduğum zaman kendi kendime "Kahretsin," dedim. Bu kadarı artık fazla oluyordu; ayrılıyor, hamile kalıyor, evleniyorlar, ayrılıyorlar, ölü bir çocuk doğuruyor. Bütün bunların yanında benim hayatım sükûnetten ibaretti. "Ölü doğmuş." Odaya girerken eşimin kullandığı sözcükler bunlardı, "Ablanın kızı ölü doğmuş," dedi. Bu annemin lafıydı ve kendi kendime deli olduklarını söyledim. Hemen ardından da unuttuğum öfke geri geldi. Kızıma baktım, beşiğinde büzülmüş, karnımdaki hayatının devamı olan bir uykuyu sürdürüyordu ve ablamın doğarken ölen kızını düşündüm.

2

ANNEANNE

Kızını terk etmesinden sonra, evde büyük kızımla beraber kendimi hiç o kadar yalnız hissetmemiştim. Artık birbirimizle konuşmuyorduk ve o yalnızlıkta ikimizi de yutan bir boşluk büyüyordu. Gerginlik vardı, birbirini anlamamak vardı ve bundan daha fazla bir şey, düşmanlık gibi. Suskunluğun onu utandırmasını ve içinde vicdanını sızlatan bir kanal açmasını istiyordum, suskunluğun her şeye karşı kayıtsızlığını değiştirmesini istiyordum ama o sadece duruyordu, edilgin, bir şey yapmadan, bir şey demeden; bebeği geri alabileceği sürenin sonu yaklaşıyordu ve o kendi kendinin yanında, kendi hayatının yanı başında bekliyordu sanki; başına, ikimizin de başına gelmekte olan şey ona dokunmuyor gibiydi. O sırada, o suskunluğun ardında, Diana'nın beşiğini hayal ediyordum, yüksek pencerelerin aydınlattığı devasa bir koğuşta, koni biçimindeki yüksek beyaz cibinliklerinin altında sıralanan bebeklerin arasında kaybolmuş; yüksek kubbelerde yankılanan çığlıklarla telaşlanan hemşireler aceleyle koşturuyor, tıpkı filmlerdeki gibi. Diana'yı başka bebeklerin arasında yapayalnız düşünüyordum; kimsenin özel bir ilgi göstermediği bir bebek; benim ona gösterebileceğim

o özel ilgiyi. Ama kızım Diana'nın adını ağzına almıyordu, onu sarsmak istiyordum, ona "Arada bir kızının aklına geldiği oluyor mu?" demek istiyordum. Kız kardeşini kızı ve oğullarıyla birlikte bize davet ettim, önce biraz tereddüt etti, "Tüm olup bitenlerden sonra," diyordu. Bunun üzerine ısrar ettim, evde biraz hareketin ablasına çok iyi geleceğini söyledim, yani ben ona iyi geleceğini düşünüyordum, bebeği geri almaya heveslendireceğini, "annelik içgüdüsünü" uyandıracağını. Kız kardeşinin kızını görürse, kendi kızını hatırlar diye düşünüyordum, onu geri alıp sonunda annesi olabilmesi için sadece birkaç hafta kalmıştı. Ama öyle olmadı. İyi olmadı.

TEYZE

Neden bazen boyun eğdiğimi bilmiyorum, içimin derinliklerinde kabuğu kadar sert olmayan bir çekirdek var herhalde, annemin, kız kardeşimin bazen, seyrek olarak, ama bu kez kesinlikle dokunduğu bir çekirdek, belki de yorgun olduğum içindi. Annem, "Sen de dinlenmiş olursun," demişti. Annemin evinde her zaman olduğu gibi çocuk muamelesi görme fikrine bayılmıyordum, üstelik ablamın da orada oluşuna, kızını kaybetmiş olan ablamın, ama o koşullarda... Israr etti, boyun eğdim, belki de yorgundum. Daha eve adım attığımız anda, annem çocuklarla benim üstümüze atladı, kızımı görünce kendinden geçiyor, etrafında dönüp duruyordu. Ya ablam neredeydi? Gelip bize merhaba dememişti. Ancak salona girdiğimizde görebildik onu, bir köşeye çekilmişti, alacakaranlıkta, bitkin bir halde bir koltuğun üzerine çökmüştü. Cehenneme geldiğimizi hemen anladım. Arabaya geri dönmeliydim, çocuklara, "Hadi gidiyoruz," demeliydim ama insan bocalıyor. Geceleri kızım yatağımın yanı

başında uyuyordu, benim uykularım kötüydü, karabasanlar görüyordum; biri beni yutuyordu, kızım ölüyordu, kızımı benden alıyorlardı. Bir gece uyanıyorum, beşiğin üzerine eğilmiş biri var, çığlık atarak ışığı yakıyorum: ablam. Bebek uyanıyor ve ağlamaya başlıyor, onu kucağıma alıyorum. Gecenin bir yarısı ablam pijamalarıyla odamın orta yerinde bizi seyrediyor. Ben bağırıyorum ama o kımıldamadan ve ses çıkarmadan duruyor, annem gelip çok alçak sesle bir şeyler söyleyerek onu götürmese odadan çıkacağı yok. Ancak onlar çıktıktan sonra, kollarımda ağlayan kızımla gözyaşlarına boğuluyorum, oğlanlar odaya giriyor.

KUZENLER

Anne, ne oluyor?

TEYZE

Onlara, "Bir şey yok, bir şey yok," diyorum, gidip yatmalarını söylüyorum, elimden geldiği kadar konuşmaya çalışıyorum, başa çıkamıyorum. O sırada annem yukarı geliyor, idare edilmesi gereken bir hastaymışım gibi onlara alçak sesle bir şeyler, kim bilir neler anlatıyor, onları tekrar yatırıyor. Sonra bana bakmaya geliyor, kızımı kollarına alıyor ve kulağıma usulca, "Anlamak lazım," diye fısıldıyor, usul usul buna benzer aptalca şeyleri tekrarlayıp duruyor; sanırsın ki orada herkesi o yatıştırıyor, beni kızımla birlikte davet eden, bütün bu programı yaparak kızını kaybetmiş olan ablamı kışkırtan kendisi değilmiş gibi. Ama ben o sırada hiçbir şey demiyorum, o aptalca şeyleri usul usul tekrarlayıp durmasına izin veriyorum, her şeye rağmen bu beni sakinleştirmiş olmalı. Aslında kızımla benim onların oyununda piyondan

ibaret olduğumuzu ancak daha sonraki günlerde tam olarak anladım; annem ablamla birlikte hiç anlamadığım bir oyun oynuyordu. Ama ikisinin etrafımda dolanıp durduğunu, sonra uzaklaştıklarını, ardından bana sormadan kızımı aldıklarını görüyordum. Gece dehşete düşmüş bir halde uyanıp el yordamıyla beşiğe yöneliyordum, deliriyordum. Ablam o sahneden hiç söz etmedi, gerçi neden söz ediyordu ki, hareketsiz ve dilsizdi, boş boş bakıyordu, yeğenleriyle konuşmuyordu, kuşkusuz onları gördüğü bile yoktu. Artık akşamları kapıyı sürgülüyordum ve iki günün sonunda oğlanlar bana şöyle dedi:

KUZENLER

Anne, sen bir tuhafsın.

TEYZE

Çocuklar huzursuzdu, artık olmuyordu, ben de "Tamam, her şeye son veriyoruz, kendi hezeyanlarıyla kendileri başa çıksınlar," dedim ve üç günün sonunda döndük. Annem masumane, "Bu kadar çabuk mu?" dedi, adeta hayal kırıklığına uğramış ve şaşırmıştı, sanki olacakları önceden görmemişti, sanki bu birkaç gün herkese bir asır gibi gelmemişti.

ANNEANNE

Küçük kızımın gidişinden sonra, büyük kızımla aramızdaki sessizlik bir hafta daha sürdü. Gecenin karanlığında, çöp tenekelerini yolun başına götürüp dönerken, evde, birinci katta tek bir ışık karesi görürdüm, kızımın penceresi, yakındaki korudan rüzgârın sesi gelirdi. Bazen kızımın gölgesi pen-

cerenin önünden geçerdi, anlayamadığım bir paniğe kapılırdım. Eve dönünce aşağıdaki bütün odaların ışıklarını açardım, her yer apaydınlık olana dek, sonra yatmaya giderdim ve gecenin içinde üst kattaki kızımın aralıksız gidiş gelişlerini duyardım ve panik artık hiç peşimi bırakmazdı. Bir sabah mutfağa girdi ve sadece, "Sanırım dönüp onu alacağım," dedi. Bana bakmıyordu, kahve demliğine bakıyordu, kendine bir fincan kahve aldı. Nedenini söylemedi, oturup kahvesini içti. Ben "nihayet" diye düşündüm ama hiçbir şey söylemedim. Tedirgindim, belki de onun sevinmesini beklediğim için, o tevekkül halini beklemediğim için, kayıtsızlığını ve o dayak yemiş köpek halini, ama fikrini değiştirir korkusuyla bir şey demeye cesaret edemiyordum. Uzun süre başı önüne eğik oturdu, kahvesini içti ve üst kata çıktı. Oraya yalnız gitmekte ısrar etti, konuşmak istemedi. Sadece giderek uzaklaşan, sonra yolda kaybolan arabanın sesi. Acaba nasıl oluyor? Elinizde bir numarayla bir gişeye gidiyorsunuz, sizden bir kimlik belgesi istiyorlar, bir form doldurmanızı istiyorlar, öyle mi? Sonra biri, yüksek kubbelerin altında beşiklerin sıralandığı koğuşa çıkıyor, parmaklıklara asılmış tabelalarda yazan numaraları izliyor, kimlikleri kontrol ediyor, bir beşiğe doğru eğiliyor, bir bebek alıyor ve tekrar alt kata iniyor. İşte bebek orada, aynen bıraktığınız gibi, sadece bir ay daha büyük. Yoldaki çakılların üzerinde arabanın sesini duyunca dışarı çıktım: Kızım arabanın öbür tarafına dolandı, araba koltuğundaki bebeği aldı, sonra eve girdi. Hiçbir şey demedi, gülümsemiyordu. Ben küçük için memnundum, aklımdan artık onun için bir şeyler yapabileceğimi geçiriyordum.

TEYZE

Sonunda annem çocuğun yaşadığını bildirdi, haberi bir gün telefonda verdi, hiç utanmadan, bir gerekçe göstermeden. "Diana." Anneme, "Peki neden ölü doğdu dediniz?" diye sorduğum zaman, yanıtından anonim doğurmak gibi şeylerin söylenmemesinin ona çok normal geldiğini anladım, zaten sonunun iyi olacağını bildiğini söyledi.

ANNEANNE

Her şeyi öngöremedim, bu doğru. Ben aklının başına geldiğini, annelik yapacağını, kızına sahip çıkacağını düşünüyordum. Ama zamana ihtiyaç vardı, bebek sizi bir günden ötekine benimsemiyor, hele bir aydır yoksanız, sonra Diana geceleri ağlıyordu, uyanıyordu ve o başa çıkamıyordu, yorgundu, sinirleniyordu. O zaman nöbeti devralmayı önerdim, önce istemedi, her şeyi tek başına yapmak istiyordu. Diana dalar gibi oluyordu, uyanıyor, ağlıyordu ve kızım boğuluyordu sanki, o da ağlıyordu, içine kapanıyordu. Böylece ağlayan torunumun yanında ağlayan kızımla baş başa buldum kendimi; ikisiyle birden uğraşırken. Kızım, "Beni sevmiyor," deyip duruyordu ve Diana'nın, annesinin kırılganlığını hissettiği doğruydu, o yaştaki bebekler her şeyi hisseder, küçüğün benimleyken daha az ağladığı da doğru, o yüzden geceleri Diana'yla ben ilgileniyordum, onu alıyordum ve ona kendi kızlarımın bebekliğinden hatırladığım ninnileri söylüyordum, çok tatlıydı, Diana'yı sallıyordum, usulca inildiyor, sonra uykuya dalıyordu, Diana gittikçe daha iyi oluyordu. Kızım bundan hoşlanmıyordu, yerini doldurmama içerliyordu. Ben onu tüm gücümle desteklediğim halde, kızım ona verdiğim desteğe diş biliyordu.

TEYZE

Annemle ne zaman telefonda konuşsam, hep Diana şöyle, Diana böyle, deyip duruyordu. Bu yüzden onu uyardım, ona "Anne, dikkat et, o senin kızın değil," dedim. Ama beni tersledi, elbette biliyordu, ben de bir tuhaftım, birinin bu bebekle ilgilenmesi gerekiyordu. Bana hiç kızımı sormuyordu, buna dikkatini çekebilirdim, varsa yoksa Diana. Kendi kendime, "Daha dün annesi yoktu, şimdi iki annesi var," diyordum ama anneme bunu söylemiyordum, ona bir şey demiyordum.

ANNEANNE

Nasıl olduğunu bilmiyorum, bir şekilde barıştılar, o ve eşi. Öğleden sonraları arabayı alıp bazen uzun süre ortadan kaybolmaya başlamıştı. Baştan küçüğü bana bırakıyordu, sonra onu da götürmeye başladı, ben evde yalnız kalıyordum, ev gözüme hiç olmadığı kadar büyük ve ıssız görünüyordu, pencerelerden ağaçlara bakıyordum, sessiz yapraklarına, ve yine belirsiz bir şeyin geldiğini hissediyordum, ne yapsam engel olamayacaktım, eli kulağındaydı ve bende hiç iyi bir his uyandırmıyordu, henüz ne olduğunu anlamasam da kaçınılmaz bir şey olduğunu düşünüyordum; kendimi ve Diana'yı ona karşı korumaya çalışmıştım ama bu işe yaramayacaktı, yaptığım hiçbir şey işe yaramayacaktı. Kızım eve döndüğü zaman bir şey anlatmıyordu ama onunla birlikte olduğu açıktı. Gülümsüyordu, ondan uzak duruyordum, bilmemeyi tercih ediyordum, birbirimizle pek konuşmuyorduk artık, sanki evde kimse yoktu. Bebeğin bağırışlarından başka ses işitilmiyordu; daha o zaman Diana'nın artık o kadar iyi olmadığını düşünüyordum, huzursuzdu.

Diana annesine –ama ne anne– kavuşmuştu ama bir baba –ama ne baba– bulana dek iki ay daha geçmesi gerekmişti. Beni arayıp adamın çocuğu kabul ettiğini söyleyen annemdi, telefonda sesi kırgındı. Bir sabah arabayla gelip ablamı, bebeği ve eşyalarını alıp gitmişti. Annem sanki çocuğunu çalmışlar gibi konuşuyordu, ona "Ama anne, bunun olabileceğini tahmin etmeliydik, belki de sonunda bir babasının olması Diana için daha iyidir," dedim. Ama annem hayır diyordu, "Sen ne dediğini bilmiyorsun," diyordu, felakete koştuklarını söylüyordu. Ben de ona durumu kabullenmesi gerektiğini söyledim, göreceğiz bakalım, dedim. Ama pek bir şey göremedik çünkü ortadan kayboldular. Annem onları aradığı zaman ya cevap vermiyorlar ya da her şeyin yolunda olduğunu, endişelenmeye gerek olmadığını, ailece zamana ihtiyaçları olduğunu söylüyorlardı, mümkün olduğunca az konuşuyorlardı. Arthur'un velayetini istediklerini ve aldıklarını ancak öğrenebildik, sonra artık hiçbir şeyden haberimiz olmadı, bir gün annem telefonlarının kapandığını söyledi, taşınmışlardı.

3

TEYZE

Onlardan tekrar haber aldığımızda, Diana herhalde bir yaşında falandı. Bizi aradılar, yemeğe çağırdılar. O akşam ablam, sanki dün ayrılmışız gibi gülümsüyordu, kafasında herhangi bir soru varmış gibi görünmüyordu, bizim kafamızda sorular olabileceği de aklından geçmiyordu sanki. Kocası konuşmuyordu, daha önce olup bitenlerden, bildiğimiz her şeyden mahcup gibiydi. Nasıl bir yıl geçirdiklerini soracak oldum ama pek bir şey söylemediler. Diana çıtı pıtıydı ama bana gelişmesi hafif gecikmiş gibi geldi, pek hareketli değildi, gülümsüyordu, öteki çocukların yanına gitmiyordu. Kızım oynamak için yaklaştığında, Diana ona uzaktan bakıyor, sanki kızım bir dış dünyadan, uzak ve erişilmez bir dünyadan geliyormuş gibi bakışlarıyla onu izliyordu. Kızım onun yanına gidiyordu ama Diana ona bakmakla yetiniyordu ve anne-babası gülümsüyor, Diana'yı itiyor, "Hadi git, kuzeninle oyna," diyorlardı ama aralarındaki gelişim farkına aldırır gibi görünmüyorlardı. Seyrek telefon konuşmalarımızda ablam "Benimkiyle yaşıt olan kızın," diyordu ama ikisinin yaşıt gibi görünmemelerinin nedenini kendine sormu-

yordu ve bu beni huzursuz ediyordu, bir annenin bu soruları kendine sorması gerektiğini ve ablam sormadığına göre, ortada ciddi bir sorun olduğunu düşünüyordum.

ANNEANNE

Evlerine ilk kez gittiğim zaman, Diana'yı orada, pencerenin yakınındaki etrafı çevrili oyun alanında yeniden gördüğüm an yaşadığım o duygu patlaması! Ona doğru ilerledim, aceleci davranmamaya, fazla yaklaşmamaya çalıştım. Yanına gittiğim sırada plastik bir klavyenin tuşlarına basıyor, "Diana," diyorum, bana doğru dönüyor, bakıyor ama yüzünde hiçbir ifade yok, bana bakıyor ama beni tanımıyor. Onu kucağıma alıp sarıldım ama hiçbir şey demiyordu, bana yabancıymışım gibi bakıyordu. O zaman, ağlamamak için onu yerine bıraktım, "Çok güzel," dedim, "İyi görünüyor," dedim, ne halde olduğumu kimse anlamasın diye söyleyecek bir şeyler bulmaya çalışıyordum.

TEYZE

Büyümüştü, onları seyrek görüyorduk. Ablamla yakın olduğumuz söylenemezdi, her zaman tuhaftılar, uzaktılar, insanı tedirgin eden bir doğallık taslıyorlardı ama bu aslında her şeye karşı kayıtsızlıklarının öbür yüzünden ibaretti. Çocuklarının da bir tuhaf olması şaşırtıcı değildi. Örneğin Arthur, bir sorun olduğundan demiyorum ama, ketum, sakin, ağırbaşlı, iki dirhem bir çekirdek, çocuk demeye bin şahit ister. Ablam, "Arthur gibi uslu," derdi ama ben Arthur'u hüzünlü buluyordum. Diana'ya gelince, garip davranışları vardı, köşesinden ayrılmazdı ya da makineli tüfek gibi konuşur, bütün ilginizi tekeline alır ve üstünüze tırmanmaya başlardı; "Sa-

kin ol Diana," demek zorunda kalırdınız, bunun canımı sıkmasının bir nedeni de anne-babasına bunun tam tersi davranmasıydı, onlara mesafeli duruyor, başını önüne eğiyordu. Ona, "Ağabeyinle ya da kuzenlerinle oynamak istemiyor musun?" diyordum ama o hayır diyordu, "Senin yanında kalmak istiyorum," bu beni rahatsız ediyordu.

ANNEANNE

Onlarla bir araya geldiğim zaman bir kopukluk hissediyordum. İlk başta kendi kendime, ayrı geçen o yıl yüzünden, araya koydukları mesafe yüzünden diyordum, zamana ihtiyacımız olduğunu düşünüyordum; ama bu tahminlerimden çok daha uzun sürmüştü. Sonunda bir gün büyük kızıma, "Yolunda gitmeyen bir şey mi var?" diye sordum, yalnızdık, "Biliyorsun, benimle konuşabilirsin," dedim, bana güvenebilirdi. Ama o kaşlarını çatarak "Ne?" dedi. "Çocuklarla ilgili her şey yolunda mı? Rahatınız yerinde mi?" ama beni anlamıyordu ya da anlamazlıktan geliyordu, cevap vermiyordu. "Karı-koca iyi misiniz?" Bunun üzerine bana sadece "Kes artık şunu," dedi. Sonra aradan aylar geçti, Diana büyüyordu, onu gün içinde ya da hafta sonu kendi evime alıyordum. Sundurmanın kenarına oturmuş, saatlerce çimenlere, beyaz papatyalara, karıncalara, lavanta öbeğine baktığını görür gibi oluyorum yeniden. Bir gün gözyaşları içinde gelip beni bulmuştu, konuşamıyordu. Sadece elimi tutup beni götürdü: Garaj kapısının yakınında minicik ölü bir kuş vardı, kuşun önüne çömeldi, konuşamıyordu, gözyaşlarına boğulmuştu.

TEYZE

Sonunda bir gün ona, "Belki de Diana için birine danışmalısın," dedim. Bir sessizlik oldu. Orada, mutfaktaydı ve bana aldırmaz bir edayla baktı, "Neden?" dedi. Belki konuyu açmanın iyi bir yolu değildi bu, ama onunla konuyu açmanın herhangi bir yolu var mıydı ki? "Görüyorsun işte, kuzenine bir bak, gelişmesinde bir gerilik var, belki bir açıklaması vardır." Aslında, sorun ablamsa çözümün o olmayacağını gayet iyi biliyor olmalıydım. Ama kendi kendine diyorsun ki, "En azından bir şey yapmış olacağım, en azından ona söylemeyi denemiş olacağım," oysa hiçbir şey söylenmedi, hiçbir şey yapılmadı. Gözlerimin içine baktı ve kızı için kaygılanmamın çok ince bir davranış olduğunu ama kızının çok iyi olduğunu –teşekkürler– ve eğer ihtiyaç duyarsa beni aramaktan kaçınmayacağını söyledi. Aslında galiba bazı konularda çok saflık ettim: Kendi kendime, "Her yerde kötülük görüyorsun, ne yapmaya çalışıyorsun, sakin ol," dedim.

ANNEANNE

Ancak aradan epey geçtikten sonra, küçük kızım bana sözünü ettiği zaman, Diana'nın bana bunu bir kez söylediğini hatırladım. Benim evde, salondaydık ve bir oyuna dalmıştık, beklenmedik bir şekilde, birdenbire "Dün annem bana vurdu," demişti. Başını kaldırmıştı, gözlerimin içine bakıyordu. Ben de ona baktım, ne olduğunu sorup sormamakta bir süre kararsız kaldım ama içimden bir ses, "Kızının hayatına karışma," diyordu. Bazen sabrının taşabildiğini biliyordum, Diana'ya bakıyordum ve kendi kendime, "Büyütme, kızınla aranı bozacaksın ve kızınla aranı bozarsan..." diyordum. "Kızım beni dinlemediğine göre, ben ne yapabilirim?" diyordum. Bana sonsuz gibi gelen o an belki yarım saniyeden

fazla sürmedi ve Diana'ya, "Annen –bilirsin ya– bazen yorgun oluyor herhalde," dedim. Diana yanıt vermedi, duymuş gibi görünmüyordu, oyununa geri döndü, bir daha bundan söz etmedi.

TEYZE

Derken gördüm. İlk defasında Diana'yla birlikte onların mutfağındaydım ve o bir bardak devirdi. Bardak kırıldı. Bana bir saat sürmüş gibi gelen kısacık bir an, gözlerini ayırmadan, dehşet içinde bana baktı ama ben anlamıyordum. "Önemli değil," diyecek zamanı ancak bulmuştum ki ablam orada bitti. Telaşla gelmişti. Diana'yı aldı, banyoya götürdü, duştan akan suyun sesini ve Diana'nın çığlıklarını duydum. Her şey çok hızlı olup bitmişti, Diana'nın çıktığını gördüm, sırılsıklamdı. Şaşkınlık içinde ablama, "Sence biraz aşırı tepki vermiyor musun?" dedim, ama o, "Peki başka türlü nasıl anlamasını bekliyorsun?" dedi. Diana'nın vücuduna yapışan küçük beyaz elbisesini ve kumaşın altından görünen tenini hatırlıyorum bir tek. Titreyerek, tek başına odasına gitti. Hatırlıyorum, o gece kalkıp kızıma bakmaya gittim, soluk alıp verdiğinden emin olmak için bir elimi yanağına koymuştum, yanağı sıcacıktı, elimin altında soluğunu duyuyordum. Onlarla görüşmeye devam ettik, belki de emin olmak istiyordum. Yine bir akşam onlarda atıştırmalık bir şeyler yiyorduk, çocukları da orada, sehpanın yanındaydı. Biz konuşurken Diana sehpaya yaklaştı, kolunu bir tabağa doğru uzattı, babası Diana'nın eline bir pasta almasını bekledi, tam o sırada Diana soru soran bakışlarla baktı ama izin almakta biraz gecikmişti. Babası, "Ne yapıyorsun sen?" dedi ve hiç uyarıda bulunmadan, ne olduğunu anlamama kalmadan, Diana'nın dizlerine makineli tüfek gibi küçük ve tok sesler

çıkaran çok sert, çok ağır yumruk darbeleri indiriverdi. Diana hiçbir şey demedi, gözleri yerde, darbelere dayanmaya çalışıyordu. Sonunda, "Ama bu olacak şey değil," diyebildim. Bunun üzerine babası bana baktı ve "Anlaması gerekiyor," dedi, ablam hiçbir şey demiyordu. Diana gözlerini yerden kaldırmamıştı. Her şey çok hızlı oldu, net olarak hatırladığım tek şey, Arthur'un bana dikilmiş bakışlarıydı, gözleri koskocaman açılmıştı. Arthur korkudan ya da şaşkınlıktan dilini yutmuş, donup kalmıştı. Bunun üzerine kalkıp gittik ve o günden sonra onları bir daha görmedik.

ANNEANNE

Küçük kızım bana anlattığı zaman, "Ne yapmak lazım?" dedim, "İhbarda bulunmak lazım," diye yanıtladı. Ama bu mümkün değildi, önce kızımla konuşmam gerekirdi, "Tabii," dedi, "o sahneyi, babasının tüm gücüyle indirdiği yumrukları hiçbir şey demeden seyreden kızınla, kırılan bir bardak için çocuğu soğuk duşa sokan kızınla, biz görmeden olanları, bilemediklerimizi de saymıyorum." Belki haklıydı ama onunla konuşmam gerekiyordu. O akşam küçük kızımla telefonda dargın ayrıldık. Evde çocuklarla yalnız olduğunu bildiğim bir gün, konuşmak için büyük kızıma gittim. Kapıyı Arthur açtı, beni görünce bir şey demedi, sanki savunma halindeydi: Şaka yapmayı denedim ama yanıt vermedi. Sadece dedi ki:

AĞABEY

Annemi mi görmek istiyorsun?

O zaman bunun kolay olmayacağını anladım. Büyük kızım aşağı indi: Bana mesafeli bakıyordu, salonda oturduk, çocuklar üst kata dönmüşlerdi. Bir soluk aldım, konuşmaya başladım, ona çok yumuşak bir biçimde, ihtiyacı varsa benimle konuşabileceğini bilmesi gerektiğini söyledim. Ama onun bakışları sertti. "Çocukla bir sorunun varsa, bana söyleyebilirsin, belki sana yardım edebilirim," dedim. Benimle kız kardeşinin mi konuştuğunu sordu. O sırada Diana, "Anne, anne" diye seslendi, üst kattan aşağı iniyordu, annesi ona yanıt verdi, "Ne var canım?" Diana sadece oyun odasında oynamak için izin istiyordu, annesi, "Gel canım," dedi, sonra devam etti, "anneannene merhaba de, seni görmeye gelmiş." Gözümde kızımın kendi çocukluğundan sahneler canlanıyordu, yalan söylediği halde, gözlerimin içine dimdik bakıp gülümserdi, yaptığı şeyi ona yasaklamış olduğumu kesinlikle inkâr ederdi ve beni o hale getirirdi ki gerçekten yasaklamış mıydım, artık emin olamazdım; onu suçüstü yakaladığım halde, değil yapmak, aklından geçirdiğini bile inkâr ederdi ve ben artık onu yakaladığımdan bile emin olamazdım. Diana aşağı indi ve gelip bana sarıldı, sonra gidip onu kucağına çağıran annesinin dizlerine oturdu. Kızım bana bakıyordu ve bakışlarıyla diyordu ki, "Ne yapılması gerektiğini bildiğinizi sanıyorsunuz, benim hakkımda her şeyi bildiğinizi sanıyorsunuz, ama onun sevgisi sizin suçlamalarınız karşısında beni aklamaya yeter." Annesinin dizlerindeki Diana bana bakarken –bir dizinin şiş olduğu da doğruydu– kızım bakışlarıyla "Bana karşı asla bir şey yapamayacaksın," diyor, gülümsüyordu. Bu sahnenin ne kadar sürdüğünü bilmiyorum. Konuşmalıydım, o yüzden, "Bana kimin ne söylediğinin bir önemi yok, önemli olan çocuğun iyi olması," dedim, Diana'ya bakmamaya çalışıyordum, orada bulunma-

sı beni güç durumda bırakıyordu. Ama kızım alaycı bir biçimde gülümsedi, Diana'ya doğru eğildi ve "Ninen senin için endişeleniyor Diana, nineyi rahatlatabilir misin? İyi misin?" dedi. Utancımdan yerin dibine girdim. Ama hayal bile edemeyeceğim kadar kötüsü, Diana'nın o tatlı, minik sesiyle, son derece anlaşılır bir cümleyle verdiği yanıttı:

DIANA

Nineme çok iyi olduğumu söyleyebilirsin. Neden soruyor ki?

ANNEANNE

Gözleri annesindeydi, bana bakmıyordu; oradan uzaklarda olmayı istedim, mümkün olduğu kadar çabuk, mümkün olduğu kadar uzak bir yerde. Diana annesine artık oyun odasında oynamaya gidip gidemeyeceğini sordu, o da "Tabii canım," dedi ve Diana bana bakmadan garaj kapısına doğru koşarak savuştu. Kızım gülümseyerek, "Rahatladın mı?" demekle yetindi ve ben daha yanıt veremeden, "Eğer bana söyleyecek başka bir şeyin yoksa seni geçireyim," diye ekleyip tek kelime etmeden beni kapıya götürdü; bir şey söyleyecek, hayır, rahatlamadım diye düşünecek zamanı bulamadan, kendimi tek başıma dışarıda, sokağın sessizliğinde buldum. Yine haftalar geçti, büyük kızıma ulaşmaya çalıştım ama numaram görünüyor olmalıydı çünkü asla yanıt vermiyordu. Küçük kızıma acil ihbar hattının numarasını sordum, "Sen mi arasan acaba?" dedim.

TEYZE

Aramayacağımı söyledim çünkü bunu yapmak bana düşmezdi. Bazen Diana'yı rüyamda görüyordum, kımıldamadan bana bakıyordu; yüzü belli belirsiz kıpırdıyordu ama o kımıldamadan duruyordu ve bakışı tamamen bana sabitlenmişti, sadece arada bir kirpiklerini kırpıştırıyordu. Bana saatlerce sürmüş gibi geliyordu ama uykumda ancak birkaç saniyeydi herhalde.

ANNEANNE

Acil hattına her şeyi söylemek, başından itibaren anlatmak istiyordum ama her şey çok karmaşıktı. Telefon ettiğim anda, ardından da birinin açmasını beklerken duyduğum o kaygı, ona ihanet ettiğim duygusu ve çocuğu belki de sonsuza dek yitireceğimin bilinci. Beklerken geçen o birkaç saniye içinde yirmi kez telefonu kapatacak gibi oluyorum. Sonunda bir kadın sesi yanıt veriyor, ağzımdan bir sözcük çıkıyor, sesim boğuk, anlatmamı istiyor ama nereden başlamalı, ona anlatmaya çalışıyorum ama kafam karışıyor, çok fazla anlatıyorum, yeterince anlatmıyorum, anonim doğum, bir ayın sonunda küçüğün geri alınması, eşiyle birlikte yaşamaya başlaması ve bundan sonra onlardan pek az haber almamız. Bazen "Bekleyin, bekleyin," diyor, ardından devam ediyorum, "Ve adını Diana koydu!" diyorum, "Diana." "Evet?" diyor, devam etmemi bekliyor, bunun üzerine, "Bütün bir yıl boyunca hiç haber alamadık, ayrıca yaşıtı olan diğer kız torunuma göre gelişmesi geri," diyorum. "Diğer kız torununuz," diye tekrarlıyor, ona anlatıyorum, "Evet?" diyor, ona soğuk duşu, dize atılan yumrukları anlatıyorum. Bütün bunları kendi gözlerimle görüp görmediğimi soruyor, bunun üzerine "Küçük kızım görmüş," diyorum, çocuğu hâlâ sık sık

görüp görmediğimi soruyor, "Hayır," diyorum, bu yüzden artık onlardan hiç haber alamadığımı söylüyorum. "Ne yüzden?" diye soruyor. O telefon konuşması, katlanmak imkânsızdı, bütün o sorular bedenime diken gibi saplanıyordu. Bunun üzerine büyük kızımın evine yaptığım ziyaretten, Diana'nın, annesinin sorusuna verdiği yanıttan ve kızımın beni dehşete düşüren o her şeyi kendi lehine çevirme yeteneğinden söz ettim. Kadın bir şey demedi, sadece, soruşturma için onlarla temasa geçildiğinde adımın verilmesini kabul edip etmediğimi sordu ve ben o anda, söylediğim her şeyi beni torunumdan koparmak için kullanacaklarını anladım. O çocuk için her şeyi yaptığım halde, aslında Diana neredeyse benim kızım olduğu halde, o çocuğu benden zorla almışlardı. Faydası olmadığını gayet iyi biliyordum, ne olursa olsun her şeyi öğreneceklerdi, yine de "Kesinlikle hayır," dedim, "Adımı vermeyin," dedim. Telefonu kapatırken donakaldım çünkü yapılması gerekeni yapmamıştım, gerekeni gerektiği gibi söylememiştim.

TEYZE

Ona, "Sen yapılması gerekeni yaptın," dedim, bu doğruydu da ama o ağlıyor, "Artık bitti, Diana'yı bir daha göremeyeceğim," diyordu, bense "Abartıyorsun," diyordum. Ama haklı olan oydu. Bana gelince, onlarla artık hiçbir ilişkim olmasını istemediğim için, bu durum işime bile gelmişti denebilir. Kendi kendime soruyorum, nasıl oldu da ailemiz kendini böyle berbat bir hikâyenin içinde buldu?

ANNEANNE

Bunun ardından haftalarca telefonlara yanıt vermediler. Telefonun öbür ucunda, evlerinde oturduklarını hayal ediyor-

dum, arayanın ben olduğumu görüyorlardı, her şeyin benim yüzümden olduğunu biliyorlardı; bir sosyal hizmet uzmanı tarafından ziyaret edilmiş oldukları kesindi. Evlerine kapanmış, bana karşı öfke içinde olduklarını hayal ediyordum, "Yine annen; kendini affettirmek için arıyor," diyen eşi, "Gebersin," diyen kızım. Sahneye ayrıntılar ekliyordum, Arthur ve Diana da oradayken, Arthur ve Diana yokken, Arthur oradayken ve Diana yokken nasıl olabileceğini kafamda canlandırıyordum. İhbarın Diana'ya daha da çok dayağa mal olduğu geçiyordu aklımdan, deliriyordum. Sonra bir gün, her zamanki gibi boşlukta çalan telefon zilleri yerine, otomatik bir ses kaydı "Aradığınız numara kullanılmamaktadır," dedi ve yine elim ayağım buz kesildi. Bunun üzerine arabama atladım, evlerine doğru yola çıktım, varmak üzereyken çok uzaktan, birinci katın penceresinde emlak şirketinin tabelasını gördüm –"Kiralık"– bütün panjurlar kapalıydı. Hayatımın neden art arda gelen felaketlerden ibaret olduğunu bir anlayabilseydim. Keşke biri bana bunu açıklayabilseydi; neden her şeyi yitirdiğimi. Çünkü ben onu, o çocuğu seviyordum, onun için en iyisini istiyordum. Diyelim ki kızımın Diana'yla bir sorunu var, onu ben alabilirdim, onunla ilgilenirdim, onu bana emanet edebilirdi, madem onunla bir sorunu vardı.

4

ÖĞRETMEN HANIM

Gece yarısı, şehrin ortasında, nehir kenarında bir otoyol üzerindeki tünelde biten bir peri masalı. Araba bir sütuna çarpıp alev alıyor ve prenses canlı canlı yanarak ölüyor. Artık arabaya gömülmüş bir cesetten başka bir şey değil. İşte Diana buydu, yani bana göre, yalnızca bana göre de değil sanırım. Yine de kızına böyle bir isim koymanın tuhaf bir fikir olduğunu aklımdan geçirmiştim, bunu düşünmemiş olamazlardı. Ama bu fikir ilk kuşkulardan sonra aklıma düşüp sonra saplantı haline gelmiş de olabilir. Sınıfımdaki gülümseyen, saf çocuğun imgesiyle üst üste biniyordu bu imge; gece yarısı bir tünelde sütuna çarparak ezilmiş, kömür haline gelmiş bir arabadaki prenses imgesi. Diana acınası bir çocuktu, devamlı ilgi peşindeydi, sürekli gülümserdi, her zaman gönüllü ve dikkatliydi ama her zaman çok fazlaydı. Eksik olan, ne bileyim, diğerleriyle arasında bir oyun alanıydı, asgari bir mesafeydi, aldığının karşılığında kendisinin de verdiğinin bilinciydi, ama o kendini her zaman minnettar hissediyordu sanki. Onu da oyunlarına alsınlar diye diğerlerine yalvarırdı. O zaman onlar da içgüdüsel bir acımasızlıkla Diana'yla alay ederlerdi, onu oyuna aldıklarında ise ceza-

landırılan hep o olurdu, Diana bunu gülümseyerek kabul ederdi ve ben bu oyunlara son vermek için, onlara anlatmak için ne yaparsam yapayım anlamazlardı, sanki normal, çok doğal bir sahneyi yarıda kesmişim gibi, sanki bunda hiçbir kötülük yokmuş gibi –Diana da aralarında– bana şaşkın şaşkın bakarlardı ve sözümü dinleyerek oyunu değiştirseler bile, o sahne hep orada beklerdi; üstü örtülü ama en ufak bir fırsatta yeniden ortaya çıkmaya hazır. Öte yandan çocuk neden okula neredeyse altı yaşında başlıyordu, neden daha önce okula gittiğine dair bir belirti yoktu? Daha önce ne yapıyordu, Diana?

MÜDİRE

Kayıt işlemleri sırasında babasına bu soruyu sorduğum zaman, yanıt vermeden önce acı acı gülümsedi, alçak bir sesle, "Karmaşık," dedi ve sustu. Karmaşık olan neydi? Diana "acılı bir dönem" geçirmişti. Acılı? Tereddüt eder gibiydi. Birkaç yıl önce, taşındıkları evde tadilat yapıp sıvayı yeniledikleri sırada, tavanın bir parçası kazayla Diana'nın üzerine düşmüştü. Sekelleri vardı, hastaneye yatırılmıştı, tıbbi muayenelerden geçirilmişti. Kısacası, Diana o zamana dek hiç okula gitmemişti. Altı yaş okula başlamak için geçti ama babasının dedikleri, hafif engelli duruşunu açıklıyordu: Ufak tefek fiziksel deformasyonları vardı, kafası biraz şişti. Aklımdan, anne-babanın er geç özel eğitime karar vermesi gerekeceğini geçirmiştim.

ÖĞRETMEN HANIM

Ders çıkışlarında anne-babayı gözlemlerdim. Bazen Diana'yı babası alırdı, uzun boylu, ciddi, son derece kibar bir

adamdı. Diana'ya karşı ilgili ama aynı zamanda fazla "sert" olduğunu düşünürdüm, ne bileyim, bazı ayrıntılar işte; elini tutmak yerine bileğini sıkması gibi. Gebeliği epey ilerlemiş olan anneyi çözemiyordum, bazen rahat bir tavırla gülümser, çok konuşurdu, bazen de huzursuz olduğunu hissederdim. Okul çıkışı, yine bizim okulda birkaç sınıf yukarıda eğitim gören oğluyla birlikte Diana'yı almaya geldiği zaman, onunla sohbet etmeye çalışırdım. Bir gün yine, Diana henüz çıkmadığı için endişeli bakışlarla beklerken, ona mümkün olan en açık biçimde yaklaşmayı denedim, yorgun göründüğünü, anlaşılan bazı günlerin kolay geçmediğini söyledim. Soran bakışlarla yüzüme baktı, onunla ilgilenmeme şaşırmış gibiydi, önce evet, sonra hayır dedi, o zaman yavaşça lafı Diana'ya getirdim, gruba katılmak için elinden geleni yaptığını ama zorlandığını, birçok güçlük yaşadığını söyledim. Diana'nın annesi sessizliğe gömülmüştü. İnsanlara doğru yürüyerek uzaklaşan diğer kızını yakalamaya çalışıyordu. Uzun süren bir ânın sonunda nihayet döküldü. "Diana'yla zor." Diana sevgi dolu bir çocuk değilmiş, kendisi elinden geleni yapıyormuş ama o içe kapanık bir çocukmuş, çok uğraşıyormuş ama Diana yardımını istemiyormuş, belki de engeli yüzünden böyle oluyormuş. Hızlı konuşuyordu. Sonra sustu ve sadece Diana'nın ona asla sarılmadığını ekledi. Benim sınıfımda Diana'yla ilgili sorunlardan biri, her dakika bana sarılmak istemesiydi. Küçük sınıflardaki bazı çocuklar gibi üstüme atılıyor, başkalarıyla arasında hiçbir sınır görmüyordu, sevgi ihtiyacı nöbetlerine tutuluyordu ve ben onu azarlamak, onun yaşında artık böyle şeylerin yapılmadığını, koca kız olduğunu söylemek zorunda kalıyordum, o zaman da uğradığı haksızlığa itiraz eder gibi bana kederli bir bakışla bakıyordu ve ben kendimi kötü hissediyordum. Bunun üzerine Diana'nın annesine, belki de ötekilerden biraz daha faz-

la ilgiye ihtiyacı olduğunu söyledim. Uzun bir sessizlik oldu, gözlerini benden hiç ayırmadan bakıyordu ve birden, "İyi de ne yapmak lazım?" dedi. "Hiç yardım almayı düşündünüz mü?" Bana verdiği yanıtı beklemiyordum: "Belki de haklısınız, doğru." Sonra, başka bir şey sormadan, içine kapanarak sustu. Ardından Diana geldi, bana kocaman gülümsedi ve annesi telaşla veda edip uzaklaştı, Arthur'u, kız kardeşini ve Diana'yı aceleyle alıp götürdü. Bir hafta sonra bir gün Diana'nın saçlarının diğer günler olduğu gibi at kuyruğu şeklinde toplanmadığını, açık bırakıldığını gördüm, sık sık ensesini ovuşturuyordu, bu yüzden teneffüste onu yakalayıp, "Ensen mi acıyor?" diyerek çabucak, neredeyse hiç düşünmeden, elimi başının arkasına götürdüm ve şişliği hissettim; bir yumru. Çocuk biraz gerilmişti, "Burası acıyor mu?" dedim, başını bana doğru kaldırdı, "Acıyor sayılmaz." – "Nasıl oldu bu?" – "Düştüm." – "Düştün mü?" – "Evet, evet." O sabah saçlarını neden toplamadığını sorduğum zaman, hoş görünmediğini söylemekle yetindi. Bunu izleyen günlerde ve haftalarda ona dikkat ettim ve kollarında, bacaklarında, boynunda sık sık morluklar, minik izler saptamaya başladım. Sonunda anne-babasını çağırmaya karar verdim. Geldikleri zaman, yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu hemen hissettim; bir makinenin mekanizmaları gibi birbirinden ayrılmaz durumdaydılar, kaynaşmış gibiydiler ve makine kendi başına çalışıyordu. Adam soğuktu, aşırı kibardı. Kadının son konuştuğumuz zamanki halinden eser yoktu; daha önce konuşkan, açık yürekli, içini dökmeye istekliydi; bana sırrını paylaşırmış gibi gebeliğinden söz etmişti, sanki bu bizi yakınlaştırmalıymış gibi. Oysa şimdi, kendinden çok emin ve çok nazik, hatta aşırı saygılı bir üslupla konuşuyor, bana "Hanım" diye hitap ediyordu. Onları çağırdığım için memnun olmuş gibi bir halleri vardı, "Çok haklısınız, ne kadar

temkinli olsak yetmiyor, siz müthiş bir iş yapıyorsunuz." İyi ama neden bahsediyorlardı? Biri sustuğu zaman sözü hemen öteki devralıyordu, bazen birbirlerine bakıyorlardı, biri diğerinin söylediği şeye gülümsüyordu ya da söylediklerini başıyla onaylıyordu ve geçiştirmeye çalıştıkları, etrafından dolandıkları soruyu birine yeniden sorma fırsatını bulsam bile, öteki konuyu değiştiriyordu, beni sözcükleriyle abluka altına alıyorlardı. Nihayet, ne olursa olsun çocukta o izlerin olduğunu söyledim. Kısa bir sessizlik oldu, sonra birbiri ardına gerekçelerini sıralamaya başladılar, konuşmaları sıkıntılı sessizliklerle bölünüyordu ama bu da oyunun bir parçasıydı. Çocuk talihsizdi, geçirdiği kazanın sekelleri yüzünden gelişim geriliği vardı ve çok sakardı, elbette bu onun suçu değildi ama oraya buraya çarpıyordu, düşüyordu. Bu şaibeli merhametle nasıl baş edebileceğimi bilmiyordum. Anne, ağabeyiyle çok kavga ettiğini belirtti. Arthur. Onu teneffüslerde görüyordum. Diana tek başınayken Arthur bazen onun yanına gidiyor ama pek konuşmadan, biraz uzağında durup bir şey demeden ona bakıyordu, uslu bir çocuktu, içekapanık ve hüzünlü. Onun da yanına gitmiştim, onunla sohbet etmeye çalışmıştım ama ürküyordu, konuşmak istemiyordu. "Evde Diana'yla aranız nasıl?" diye sormuştum.

AĞABEY

İyi, neden iyi olmasın ki?

ÖĞRETMEN HANIM

Bunu ifadesiz bir biçimde söylese de bakışı hüzünlüydü, dokunaklıydı, sanki dile getirmediği şeylere, görünürdeki mesafesine karşın, bana imkânsız bir çağrı gönderiyordu ve

ben buna nasıl yanıt vereceğimi bilmiyordum. Şimdi Diana'nın anne-babasının inanılmaz savunmalarını dinliyordum: Ağabeyiyle kavgaları dışında, anlamıyorlardı, her şey yolundaydı işte; en doğal halleriyle gülümsüyorlardı, dediklerine göre okula başlamanın getirdiği bütün güçlüklerin, bunun Diana için yeni bir aşama olduğunun tamamen bilincindeydiler ama Diana güçlü ve cesurdu, her şeyin daha iyi olacağından emindiler. "Değil mi Diana?" dedi annesi, bir meslektaşımın getirdiği Diana'ya doğru dönerek. Ama Diana neden bahsedildiğini bilmiyordu ve bize şaşkın bir edayla gülümseyerek baktı, ben ne diyeceğimi bilemedim, Diana'ya gülümsemekle yetindim, onun yanında olduğumu, ona yardım etmek için orada olduğumu bilmesini isterdim. Annesi, Diana'yla bu kadar yakından ilgilenen birinin olmasının, onlar için gerçekten ne kadar önemli olduğunu söyledi bana. Ne yapacağımı bilmiyordum ama aynı zamanda bir şeyler yapmak gerekiyordu. Okul doktorunu haberdar etmeye karar verdim. Kendi kendime, "Doktor hanımı haberdar etmek, Diana'yı koruyacak büyük mekanizmayı harekete geçirmektir," diyordum.

OKUL DOKTORU

Büroma girdiği zaman, kaygılı, telaşlı olduğunu anladım. Elindeki pek az delille, Çocuk Refahı Hizmetleri'ne başvurmak için her şeyi yapmaya çoktan hazırdı. Uygun zamanı kolladım: Bu tür durumlarda, her şeyden önce aile bağlarının kopmasını önlemek, yaptığından emin olmak gerekir. Hayır demedim, her şeyi incelemek gerektiğini, ortada kesin bir şey olmadığını, temkinli olmanın önemli olduğunu söyledim. Belki de gerçekten ağır bir vakaydı bu, ama o anda elimizde yeterince delil yoktu.

ÖĞRETMEN HANIM

Okul doktoru, büyük bir kibarlık ve mesleki mesafeyle, "Sizin için ne yapabilirim?" diye sordu, o bakış daha baştan aramızdaki mesafeye işaret ediyordu zaten, gülümsüyordu. Bir an için bunun işe yaramayacağını geçirdim aklımdan, sadece bir an, çünkü bu düşüncenin bana engel olmasını istemiyordum. Seçeneğim yoktu, ben de her şeyi çabucak anlattım, gördüklerimi, neden korktuğumu; konuştukça, yüzünden giderek benden koptuğunu, kapandığını anlıyordum: o yüze konuşmanın verdiği kaygı. O kapandıkça, sözümü kesmeden önce her şeyi söylemek, söyleyeceklerimi mümkün olduğu kadar çabuk söylemek için daha da acele etmem gerekiyordu. Sonra sessizlik. Ardından "Yani?" demekle yetindi. Bir sessizlik daha oldu. Ne diyebilirdim ki? Sadece, Diana'yı görüp bir fikir edinmesi gerektiğinin apaçık olduğunu, onun vereceği karara bağlı olarak, eğer gerekiyorsa bu konunun Sosyal Hizmetler'e götürülebileceğini söyledim. Sözcükleri çok hızlı sıralamış olmalıyım, çünkü bir an sustu, gülümsedi, sonra yavaş yavaş işlerin bundan daha karmaşık olduğunu, bir ailenin "itibarını tehlikeye atmadan" önce biraz "ihtiyat" gerektiğini söyledi, bunlar onun sözleriydi, "itibarını tehlikeye atmak", "ihtiyat" ve "Ailenin hakları önce gelir, somut olgular gerekir," dedi. Bir an hiçbir şey diyemedim. Somut olgular mı? Gayet sakin bana kapıya kadar eşlik etti.

OKUL DOKTORU

Çocuğun ailesiyle, sonraki ay için zorunlu muayeneler kapsamında bir randevu ayarladım. Baba kızıyla yalnız geldi, anne dördüncü çocuklarını yeni doğurmuştu. Aileleri hakkında konuştuk, çok kibar, samimi bir adamdı, sorularımı çekinmeden yanıtlıyordu, bir yanlış yapıyor olabileceğini dü-

şünen biriyle alakası yoktu, tersine rahattı, kendinden emindi ve çocuğa karşı ilgiliydi. Çocuğun sağlık karnesinin kaybolduğunu belirtti. Çocuk oradaydı, gülümsüyordu, bana biraz heyecanlı gibi geldi, belki doktora geldiği için tedirgindi. Gözle görülür biçimde engelliydi, hafif bir zihinsel gerilik. Oturdukları semtten söz ettik, buraya iki yıl önce yerleşmişlerdi, memnundular. Haftanın çoğu günü yollardaydı ama aile önemliydi, çocuklarıyla birlikte olmak için eve mümkün olduğu kadar sık döndüğünü belirtti, çalışma saatlerini ayarlamaya çalışıyordu. Çocuğa gelince, birkaç düşme ve ev kazasından kalma izleri vardı, telaşlanacak bir şey yoktu. Ona sürekli göz kulak olmanın zor olduğunu söyledi. Ve çocuk tiz bir sesle güldü. Konuşulanları çok iyi anlamadığı izlenimini edindim. Baba, "Her gün kolay geçmiyor ama bilirsiniz, çok büyük bir mutluluk," dedi.

ÖĞRETMEN HANIM

Okul doktoru babayla görüştükten sonra, "Son derece hoş biri," dedi. Çocuğu muayene ederken anormal bir şey saptamamıştı, çocuğun biraz "sakar" görünmesi dışında; kuşkusuz "zihinsel geriliği" yüzünden. Ve sanki ben vahim bir haksızlığa yol açmak üzereymişim gibi, "Zaten hep aileler suçlanır," dedi. Kasım ayında Diana'nın birkaç hafta devamsızlığı oldu. Telefonla aradığımda annesi "zatürre" dedi, kibardı ama sesindeki güvensizliği de hissediyordum; "zatürre". Diana döndüğünde, yüzünde sanki bir maske vardı, kısık, şiş gözler. Geceleri uyuyamamaya o sıralar başladım ya da gecenin bir yarısı uyanıyor, yeniden uykuya dalamıyordum, sanki yapmam gereken ama ne olduğunu hatırlamadığım bir şeyi bekler gibi gergin ve sinirliydim. Uyuduğum zaman sıkıntılı rüyalar görüyordum, belirsiz rüyalar, kaygılı dalışlar;

bir yerlerde çok hızlı koşmam gerekiyormuş, acil bir durum varmış ama birden her şey yavaşlıyor çünkü ben uykuya dalıyorum, durumun aciliyetinin farkındayım ama uykuya dalmaktan başka bir şey gelmiyor elimden. Diana'da gözlemlediğim her şeyi not etmeye başlamam o döneme rastlar. "6 Aralık, boyunda bir iz, bir santimetre, bileklerde ve kolların alt kısmında kızarıklıklar. 9 Aralık, uylukta büyük bir morluk, bir buçuk santimetre çapında. 15 Aralık, başparmağı 'canını acıtıyor', 'iki elim önümdeyken bisikletten düştüm,' diyor."

5

ÖĞRETMEN HANIM

Öğretmenliğe ara verdim. Bu karar, evet kolayına kaçmaktı, kopmanın, kendi kendine, "Bir daha hiçbir şey asla böyle olmayacak," demenin verdiği ferahlama, her şeyi yakmak içinizi yakan üzüntüleri telafi ediyor; sarhoşluk gibi. Bu da bir süre gidiyor ve sonra, yanık hafifleyince daha beteri geliyor. Çünkü siz buradasınız, Diana ise artık değil, çünkü bu önemli bir fark. O dönem kaygı içindeydim, kaygı içinde uyuyordum, Diana'da gözlemlediklerimle ilgili notlar çakıltaşları gibi üst üste yığılıyordu. Onları müdireye ilettim. Belli bir tarihe dek kanıtlar ve belgeler sunmuşlardı ve çocuğun hasta olması mümkündü tabii. Ama ya o tarihten itibaren olanlar! Müdire anladı, benimle ve okul doktoruyla birlikte anne-babayı çağırmaya karar verdi. Bu fikir beni huzursuz ediyordu, üçümüz olunca, tek tek herkesin daha önce dediğinden, tek başına ya da iki kişi olarak diyebileceğinden fazla ne söyleyecektik ki? Bir de aynı kanıda olmadığımız halde, onları okul doktoruyla birlikte karşılamak vardı: Bunu hissedeceklerdi, aramızda çelişki yakalamaya çalışacaklardı, belki başaracaklardı da; bu toplantıyla ilgili iyi hissetmi-

yordum. Sanki yerleşmeye başlayan korkuya karşı durabilmek için onlarla aramıza bir duvar örmemiz gerekiyordu.

MÜDİRE

Aklımdaki, ekip olmaktı, onlara karşılarında gözü açık bir ekip olduğunu ve kuşkular doğrulanacak olursa o ekibin ısrarcı olacağını göstermek gerekiyordu. Diana'nın öğretmeni, hiçbir şey anlatmadan, günbegün aldığı notları bana göstermeye geldiği zaman, ilk başta anlamam biraz zaman almıştı: "17 Aralık, kolda bir yanık," diye okuyordum ama anlamıyordum, ne demek istiyordu? "3 Ocak, topallıyor, kalçası ağrıyor." Sonra birden kafama dank etti. Kesinlikle bir şeyler yapmak gerekiyordu. Okul doktorunun tereddütlerine rağmen, Diana'nın çıkarı için ekip olarak birlikte hareket etmeli, birlikte baskı kurmalıydık. Belki de her şeyi öngörememiştim.

ÖĞRETMEN HANIM

Randevuya iki kişi değil, bütün çocuklarıyla beraber altı kişi geldiler. Bir davete gelir gibi en güzel kıyafetleriyle, samimi bir havada, gülümseyerek ailece döküldüler; çocuklarından Diana'nın okulundaki hanımlara çok terbiyeli bir biçimde merhaba demelerini istediler. Sanki dertleri tüm aileyi eksiksiz göstermek, bizim imalarımıza, hesaplarımıza, kuşkularımıza karşı bir deva olarak aile mutluluğunu sergilemekti. Diana oradaydı, gülümsüyordu ve tüm bunların merkezinde olmaktan gurur duyar gibiydi; sanki tüm bunların merkezindeymiş gibi; belki de öyle görünmüyordu, hakikaten gururluydu. Arthur onun yanındaydı, ketum bir edayla sorularımızı yanıtlıyordu ama gözü kulağı anne-ba-

basındaydı, kuşkusuz bazı talimatlar almıştı, onları yerine getiriyordu. Bütün bunlar beni ânında bunalttı.

AĞABEY

Diana'nın öğretmeni beni azarlayacak gibime geliyordu, sert sert bakıyordu bana. Ben hiçbir şey istememiştim, bunların benimle bir ilgisi yoktu, mesele Diana'yla ilgiliydi. Neden orada olmam gerekiyordu ki? Bana soru sordukları zaman, Diana'yla kavga ettiğimi, onun çok sakar olduğunu söyledim çünkü bunları söylemem gerektiğini gayet iyi biliyordum. Tek istediğim beni rahat bırakmalarıydı.

ÖĞRETMEN HANIM

Diana'nın annesi yeni doğan bebeğini kucağında taşıyordu: Diana meselesini bir kenara bırakmamız için annelik gösterisi; çünkü diyorlardı, Diana'nın içinde bulunduğu "aile dinamiği"ni anlamak gerek; midemi bulandırıyordu bu. Bize gülümseyen, pırıl pırıl kalabalık ailelerini göstermenin, birilerinin vicdanına dokunmaya çalışmanın bir yolu olduğunu gayet iyi görüyordum, mesela şöyle düşünecek olanlar çıkabilirdi: "Diana'yla ilgili bir sorun olduğu konusunda itirazım yok, ama diğer çocuklara bakın, onların ıstırap çeker gibi bir halleri yok," ya da birileri şöyle diyebilirdi: "Diana'nın kötü muamele gördüğünü varsayarsak, buna sadece onun maruz kalmasını nasıl açıklarsınız?" Okul doktorunun olaya bu tür bir sağduyuyla, böyle bir kanıt ısrarıyla yaklaşacağını görebiliyordum ama bundan çıkış yolunu bilmiyordum. Ve müdirenin, "Diana'nın iyiliği için buradayız," gibi dokunaklı anımsatmaları, pişkin bir inkârla örülmüş yapmacık bir nezaket duvarına çarpıyordu. Kasım ayındaki uzun

devamsızlık konusunda, babası Diana'nın "konjonktivit"inden söz etti, "yıllardır tedavi görmesine neden olan bağışıklık hastalığının sonucunda alerjik reaksiyon" geliştirdiğini söyledi ve okul doktoru soru sormadı. Ya zatürre? "Zatürre," dedi annesi, zaten belgelerin de gösterdiği gibi (doğruydu da) daha önceydi, ilk on beş gün içinde olmuştu, yine bağışıklık savunmalarının zayıflamasına bağlı bir komplikasyon, "Ne kadar karmaşık olduğunu bir bilseniz," diye de ekledi. Diana'ya bakıyordum, konuşmasını isterdim ama özellikle orada ve o koşullarda konuşmayacağını biliyordum. Çok sakin, çok uslu bir şekilde gülümsüyordu sadece, iyi bir izlenim bırakmaya, herkesi memnun etmeye çalıştığı belli oluyordu. Tedavinin sonuç verdiğinden emin olmak için okul doktorundan bir randevu alınması kararlaştırıldı. Görüşme ağır ağır çıkmaza giriyordu, tedirginlik artıyor ama kimsenin elinden bir şey gelmiyordu. O zaman müdire kuşkusuz ciddiye alınmasını umduğu bir şeyler söylemeye çalıştı: Diana'nın sağlığının bizi son derece tasalandırdığını, gelecekte son derece dikkatli olacağımızı ve görevimiz olduğu üzere, hiçbir olayın Diana'nın sağlığına ve okul hayatının gidişatına zarar vermemesi için uyanık olacağımızı söyledi. Bir sessizlik oldu, müdire ayağa kalkmıştı, onlar da kalkıp elini sıkarak teşekkür ettiler, Diana'nın böyle emin ellerde olduğunu duymaktan mutlu olduklarını, bu okulun personelinin bu denli profesyonel, bu denli ilgili olduğunu bilmenin kendilerini rahatlattığını söylediler. Ardından, gerçekten hoşnut, samimi ve çok kibar bir biçimde bizim de tek tek elimizi sıktılar, okul doktoru onlara gülümsüyordu.

MÜDİRE

Sonraki günlerde bu beni hasta etti: O sırada ne yapmam gerektiğini biliyordum, "Çocuklar giremez," demeliydim, biz anne-babayla görüşürken, asistanlardan birine çocuklarla kalması için talimat vermeliydim. Ama beni gafil avlamışlardı, kibar görünüşleriyle; tüm kuralların etrafından dolandıkları halde, kuralları bilmezmiş gibi görünmelerini sağlayan sahte çekingenlik ve samimiyet havalarıyla dengemi bozmuşlardı. Toplantıdan sonra, okul doktoru Diana'nın durumunun ona "bir hastalıkla uyumlu" gibi göründüğünü savundu. Ayrıntılı bilgi almak için Diana'nın babasıyla görüşmesi kararlaştırılmıştı, dolayısıyla yakında bu konuda daha çok şey bilecektik. Ama Diana'nın öğretmeniyle karşılaştığım zaman, sessizliği beni huzursuz ediyordu, ona "İşler yoluna giriyor, rahatlayın, bütün ekip şu anda Diana için seferber olmuş durumda," diyordum ama o bana bakmıyor, yanıt vermiyordu. Okul doktorunu elini çabuk tutması için sıkıştırdım.

OKUL DOKTORU

Konjonktivit bana mantıklı geliyordu, bazı tedaviler yüzünüzün, gözkapaklarınızın şişmesine neden olur ve balmumundan bir maske takmış gibi görünürsünüz. Bağışıklık sistemi zayıf çocuklar vardır, bütün enfeksiyonları ve virüsleri kaparlar ve bu çocukların anne-babaları bir deva bulmak için uzmandan uzmana, hastaneden hastaneye koşmaları yetmezmiş gibi, bir de ne tıp ne sosyal hizmet eğitimi almadıkları halde her şeyi bildiklerini sanan bazılarının aceleci yargılarıyla uğraşmak zorunda kalırlar. Kardeşler arasında bir tek bu çocuğun etkilenmiş görünmesi, diğerlerinin sağlıklı olması, bağışıklık hastalığı varsayımını daha da ikna

edici hale getiriyordu. Ama müdire çocuğun babasıyla hemen görüşmem konusunda ısrar etti. Baba kendi hikâyesini tekrar etti, kızının takip edildiği hastanenin adını verdi (Béclère de Clamart) ama uzmanın adını hatırlamıyordu. Bunun üzerine, izlenen tedavi hakkında ayrıntılı bilgi almak için, söz konusu doktora bir mektup yazarak ona verdim, bana mektubu en kısa zamanda ileteceğini söyledi.

ÖĞRETMEN HANIM

O andan başlayarak, benim için önemli olan tek şey, konuşması için, onu felaketinden kurtarmama yardım etmesi için Diana'yla çalışmanın bir yolunu bulmaktı. Kendi kendime, "Diana'sız hiçbir şey yapamam," diyordum çünkü itiraf olmadan, el yordamıyla ilerlemeye, kestirimlerde bulunmaya, o ulaşılamayan anne-babaya baskı yapmaya mahkûmduk. Söylemesi gerekenleri söylemenin bir yolunu bulması için Diana'ya ne pahasına olursa olsun yardım etmek istiyordum. Kötü muameleden söz eden çocuk öyküleri arayıp buldum, bunları sınıfta okuyorduk, mümkün olan bütün yolları deneyerek, Diana'nın yaşamış olabileceklerine dolaylı biçimde değinmek için her şeyi yapıyor ve tepkilerini gözlemliyordum. Bu bir saplantı haline gelmişti. Sonunda, artık sadece Diana için, Diana sessizliğinden sıyrılsın diye ders yapar olduğumu fark ettim ama o bana gülümsemekle yetiniyordu, ne kadar nazik olduğumu ve öykünün güzel olduğunu söylüyordu. Yalnızca bir kez bana açılacakmış gibi oldu. Pazartesi günü çocuklara hafta sonu ne yaptıklarını anlattırırdım, Diana her seferinde muhteşem yemekler, dağ gibi yığılmış hediyeler, mükemmel gezintiler, prenses muamelesi gördüğü sahneler anlatırdı ve ben ağır ve boğucu bir huzursuzluğa sürüklendiğimi hissederdim; buna nasıl tepki vermeli?

Önceleri hiçbir şey demiyordum, Diana'dan gözlerimi kaçırıyordum, "Teşekkürler Diana," diyordum ve sonraki çocuğa geçiyordum. Ama bu kez yanıt verdim: "Diana, bütün bunları yememiş, bütün o oyuncakları almamış olabilir misin?" Ve Diana şaşkın bir halde gözlerini yüzüme dikti, sonra gözlerini kaçırarak gülümsedi, "Haklısın öğretmenim, bütün bunları yapmamış olabilirim." Hepsi bu, daha fazla bir şey demedi, hiçbir zaman daha fazlasını söylemedi. Birkaç hafta sonra, Diana'nın uyluğunda bir krampon izi vardı. Not defterine, "Uylukta kırmızı izler, erişkin spor ayakkabısı tabanı," yazdım. Resim yaparlarken aralarında dolaşıyordum. Diana'nın resimleri kendi görüntüsünü andırıyordu, ezik, çarpık, tuhaf, acınası; yüreğime dokunuyorlardı. Resimlerini bana uzattığı zaman, onu kucağıma almak istedim, "Her şey iyi olacak," demek ve kucağımda sallamak. Resmini bana anlatması için eğildim, o da sandalyesinden kalktı ve bu hareketi uyluğunu biraz açıkta bıraktı. Krampon izleri çok netti, belli ki hâlâ acıyordu. Hemen ayağa kalktı, minik şortu izleri tekrar kapattı. "Bunu nasıl yaptın?" dedim. Her zaman olduğu gibi doğrudan gözlerimin içine baktı, gülümsedi ve "Düştüm," dedi, bakışlarıyla "Öğretmenim, asla bilemeyeceksin," diyordu. Sonra, "Çok sakarım," diye ekledi. Ama bunlar artık onun sözcükleri değildi, her türlü sıkıntılı durumda yararlanabileceği nakarattı. Çok alçak bir sesle, "Öyle mi, göreceğiz bakalım," dedim, sesim sert çıkmış olmalı. Sanırım o anda, aydan aya, sabırla kazandığım ve hâlâ bir itirafla sonuçlanacağına inanmak istediğim güvenini tamamen yitirdim. Çünkü Diana o saniye geri çekildi, gülümsemeyi kesti, bana daha önce hiç görmediğim düşmanca bir bakışla baktı. Bunun üzerine, daha yumuşak bir sesle, "Bunu sonra düşünürüz," dedim ve diğer çocuklara geçtim. Sonraki teneffüsün başında müdirenin odasına çıktım.

MÜDİRE

Bunun hiç sonu gelmeyecek miydi? Diana'nın öğretmeni karşımda bir gölge gibi duruyordu, oturmasını rica ettim ama reddetti, "Bugün Diana'yı bir görseniz iyi olur," dedi. Öğle teneffüsünde avluya indim. Diana diğer çocuk gruplarının içinde değildi, bir köşede ayakta duruyordu, ağabeyinin yakınında tek başınaydı, konuşmuyorlardı. Ben yanlarına gidince Arthur uzaklaştı.

AĞABEY

Bana sorular sormasını istemiyordum. Herkes bana soru soruyor. Diana yanıt vermeyince, hep bana geliyorlar.

MÜDİRE

Diana kımıldamamıştı, omuzlarını kaldırmış, içine kapanmış, orada duruyordu. Beni kuşkuyla karşıladı, "Neden beni görmeye geldin?", şortunu çekiştirerek arkasını döndü. Benden kaçınmak için ani bir hareket yapınca, görülmesi gerekeni gördüm, uyluğunda sıra sıra çok net kırmızı lekeler, ama ben daha soru filan sormadan, Diana suçlayıcı bir bakışla "Düştüm işte!" demişti bile, başka bir şey demedi, başını öne eğip kollarını kavuşturdu. Bunun üzerine, "Tamam Diana," dedim, "ama yine de bunu annenle ve babanla konuşmamız gerek," bir kolunu kaldırdı, "Zaten hep annemle babamla konuşmak lazım," dedi ve gitti. Şimdi düşünüyorum da belki bu sözcüklerin anlamını hafife almıştım. Belki yine anne-babasının sorumlu tutulmasına değil, onlara hâlâ konuşulabilecek insanlar gözüyle bakılmasına itiraz ediyordu. Diana'nın öğretmeniyle birlikte anne-babayı kabul ettik; sert davranmaya karar vermiştim. Geldiklerinde gülüm-

süyorlardı, "kızlarına gösterdiğimiz büyük ihtimam" için teşekkür ettiler. Anne izleri açıklamak istiyordu, elbette soru işaretleri uyandırabilecek bir kazaydı ama hakikat çok basitti, kısacası Diana ağabeyiyle kavga ederken çakılların üzerine düşmüştü. "Çakıllar mı?" dedi Diana'nın öğretmeni, "bu krampon izleri mi?" Ama anne tek tek gözlerimizin içine baktı ve kocaman bir gülümsemeyle konuştu:

ANNE

Hastalığı yüzünden cildi öyle hassas ki sonunda dayak yediğini sanacaklar.

MÜDİRE

Onu, yüzünde kocaman bir gülümsemeyle, karşımıza geçmiş sandalyesinde otururken görür gibi oluyorum; kendinden emin, tasasız. Görüşme tehditkâr biçimde bitti ama belki bu da bir hataydı.

OKUL DOKTORU

Ne zaman karşılaşsak, müdire babanın söz ettiği hastaneden ne haber aldığımı soruyordu ama haber yoktu, hiç haber almamıştım, beni kimse aramıyordu. Sonunda bu konu kapansın diye Béclère de Clamart hastanesini ben aradım. Söz konusu serviste ne çocuğu ne de ebeveynini tanıyan vardı, ısrar ettim ama dosyaları arasında bu ismi bulamadılar. Babayı aradım, her zamanki gibi çok kibardı ama bana kesin olarak Cochin dediğini söyledi. Kendinden o kadar emindi, o kadar kesin konuşuyordu ki o an bir şey diyemedim, kendi kendime neden olmasın, dedim. Ama sonra yeniden dü-

şününce, her şeye rağmen bütün bunlar bana pek ikna edici görünmedi, Béclère de Clamart'ı uydurmuş olamazdım. Müdireye söylemek konusunda tereddüt ettim, öğretmenle ikisi zaten çok öfkeliydi. Sonunda çocuğun artık bizim okulda olmadığını, ailenin taşındığını, çocuğun okulunu değiştirdiklerini öğrendim ve kendi kendime "Artık sorumluluğu başkaları üstlenir, biz elimizden geleni yaptık," dedim.

ÖĞRETMEN HANIM

Artık her şeyin elimizden kayıp gittiğinin, her şey için çok geç olduğunun acımasız, kesin, dayanılmaz bilinci; aynı zamanda, mümkün olduğunca çabuk harekete geçme, seferber etmediğimiz araçları seferber etme ihtiyacı, paniği. Artık Diana'dan geriye, gözlemlediğim izleri not ettiğim uzun listeden başka bir şey kalmamıştı. Bundan böyle Diana'nın, artık bir işime yaramayan o listeden başka bir varlığı yoktu benim için. Listeyi yeni okuluna göndermek konusunda müdireyle anlaştık. Farklı girişimlerimizi, görüşmelerimizi anlatan bir mektubu listeye iliştirdi. Ama hepsi gönderildikten sonra, o kayıp hissi, karmaşa ve zonklayan suçluluk duygusu. Diana'yı bir daha görmedim.

6

İKİNCİ MÜDİRE

Onları Diana bizim okula başlamadan yaklaşık birkaç gün önce kabul etmiştim. Diana'nın babası nakille ilgili olarak ailevi nedenlerden söz etmişti, üstünde durmamıştım. Daha önceki okul konusunda çok kaçamak davranmış, istersem iletişim bilgilerini verebileceğini söylemişti. İstemiştim, ama önce bulmaları gerekiyordu. Diana tuhaf bir küçük kızdı, bazı konularda çok erken gelişmiş gibi görünüyordu, örneğin kendini mükemmel biçimde ifade ediyordu ama başka birçok konuda geriydi, derslerin çoğunda, okumada, resimde, bazen temizlik alışkanlıklarında; garip davranışları, ayrıca bulimiası vardı. Babası bize merhaba demesi için onu ilk kez getirdiğinde üstüme atlamıştı ama coşkudan, çocukça bir içtenlikten değil; daha çok, başkalarıyla arasında temel bir mesafe duygusu olmayan birinin yapacağı bir hareketti bu ve ben gerildim. "İyi günler Diana," diye karşılık verdim, "seni tanıdığıma memnun oldum," ama mesafeliydim çünkü beni tedirgin etmişti. Bunun üzerine baba, "Diana başlamak için çok sabırsızlandı, değil mi Diana?" dedi ve ben yanıt vermedim, Diana çok hızlı konuşuyordu. Onu öğretmeniyle tanıştırmak için sınıfına götürdüm. Eşikten adımını

atar atmaz, "Ben burada, kavanozun yanında oturmak istiyorum," diye bağırarak kırmızı balıkların olduğu kavanoza doğru koştu, çok konuşuyordu, hiç durmadan konuşuyordu. Öğretmenle birbirimize baktık. Sonunda öğretmen yanına gitti ve çok yumuşak bir sesle, "Tamam Diana, ne yapabileceğimize bakacağız ama biliyorsun ki önce her zaman burada oturan arkadaşına sormamız gerekir." Diana dinlemiyordu, aklımdan "Gruba katılımı zor olacak," diye geçirdiğimi hatırlıyorum.

ÖĞRETMEN BEY

Kaygılıydım. Panik halinde davranıyordu, iyi olmadığını, yerini bulmakta zorlanacağını açıkça hissediyordum. Daha ilk haftadan başlayarak devamlı parmak kaldırıyor, dikkat çekmeye çalışıyor, her şeyi yapmak istiyor, çok yüksek sesle konuşuyor, olmadık zamanlarda gülüyor, başkalarının sözünü kesiyor, gülüyor, sonra özür diliyor ve daha da sesli gülüyordu. O kendini her şeyin ortasına atma haline sınır çizerek karşılık vermeye çalışıyordum ama ona herhangi bir şey anlatmak imkânsızdı, anlamıyordu. Ve yavaş yavaş diğer çocukların onu hedef tahtası haline getirmeye başladıklarını hissediyordum, sınıfın havası hızla bozuldu.

İKİNCİ MÜDİRE

Sonra küçük yaraları ve kesikleri olduğunu gördüm. Durumu derhal eğitim müfettişliğine bildirdim, bana kuşkular teyit edildiği takdirde, il genel meclisine yazmak gerektiğini bildiren bir alındı onayı gönderdiler. Bütün bunlarla ilgili olarak görüştüğümüzde, Diana'nın babası son derece rahattı, kızının "özel durumunu, bağışıklık hastalığını", eğitimi-

nin ilk dönemine zarar veren ve gelişim geriliğini açıklayan eski kazanın "sekeller"ini (dediğine göre bir tavan çökmüştü) ayrıntısıyla anlatmaya istekliydi. O babayı seyrediyordum, inanılmaz rahatlığını, duruma bir yığın açıklama bulma konusundaki yeteneğini izliyordum, oysa benim için durumun özeti, Diana'da bulunan izlere, Diana'nın iyi olmadığına ilişkin gözlemimdi. Benden bir şey bekler gibiydi; bu konuda ne düşündüğümü anlamak için ipuçları istiyordu. Hiçbir şey demedim, ona kapıya kadar eşlik ederken rahatı kaçmıştı. O sırada Diana'nın eski okulundan gelen mektubu aldım. Müdire önceki bütün olayları anlatıyordu ve öğretmenin kaleme aldığı bir listeyi de mektuba eklemişti: "7 Şubat, Diana iki gündür gelmiyor. Öğleden sonra geldiğinde, annesi sebebi belirsiz bir migreni ve yatağa düşmesine yol açan ateşli nöbetleri gerekçe gösteriyor. Diana'nın dalgın bir havası var, sorularıma yanıt vermiyor. 25 Mart, Diana'nın ellerinden biri kıpkırmızı ve şiş, annesinin bakmadığı bir anda elini elektrikli ocakta yaktığı yanıtını veriyor." O listedeki her şey tek tek içime işliyordu, cilde batan bir sürü kıymık gibi. Mektubu gönderen müdireyle telefonda konuştuk, sesimi duymak onu rahatlatmış gibiydi. Diana'nın, onların okulundaki eğitim hayatının bütün aşamalarını tekrar anlattı; gerekeni kesinlikle yapmamış olmanın, durumun gerektirdiği şekilde harekete geçmemiş olmanın –diyordu– sıkıntısını utancını, vicdan azabını sesinde duyabiliyordum. Tekrarlayıp duruyordu, "Elbette bu artık sizin yargınıza kalmış," ve bu da vicdan azabı kadar sinirime dokunuyordu, tekrarlıyordu, onun elinden artık bir şey gelmezken, ben bir seçimle karşı karşıyaydım. Sonra o kederli, gergin sesiyle bana "Kolay gelsin," dedi. Bu beni çileden çıkardı. Diana'nın öğretmeniyle bir araya geldik, elimizdeki delilleri konuştuk ve çabucak anlaştık: Bir an önce ihbarda bulunmak gerekiyor-

du. Ertesi gün bana gözlemleriyle ilgili bir rapor iletti, elimdeki bütün belgelerle, diğer müdirenin mektubu, yaraların listesi ve benim yaptığım özetle birlikte, o raporu da dosyaya koydum ve dosyanın iki kopyasını çıkardım, biri savcılığa, diğeri il genel meclisine.

ÇOCUK REFAHI HİZMETLERİ

İl genel meclisinde Diana H.'yle ilgili ihbarı 20 Haziran'da aldık. Haberdar olduklarından emin olmak için hemen savcılıkla temasa geçtik. Savcılık tarafından bir soruşturma başlatıldığı için servislerimiz beklemeye geçti.

SAVCININ BÜROSU

Savcılıkta, Diana H.'yle ilgili ihbarı 20 Haziran'da aldık. Derhal bir soruşturma başlatıldı ve müşahede için bir adli tabip görevlendirildi. Muayene 30 Haziran'da gerçekleştirildi.

ADLİ TABİP (ERKEK)*

Biraz gergindim: Kötü muamele olduğunun iddia edildiği durumlar ağır bir sorumluluktur. Anne-baba oradaydı, onları da dinlemem gerekiyordu ama daha sonra: çocuk çekingen, tereddütlü bir halde içeri girerken, koridorda iki gölge.

* Fransızcada mesleki unvanlar çoğunlukla cinsiyeti kendiliğinden yansıtıyor. Türkçede ise müdür-müdire gibi az sayıda unvan dışında böyle bir seçenek yok. Türkçe çeviride, başka türlü belirtmek mümkün olmadığında, ilk geçtiği yerde kişilerin cinsiyetini parantez içinde verme ihtiyacı duydum. Burada amaç kişilerin cinsiyetinin önemini vurgulamak değil tabii ama cinsiyetler önemsiz de değil. –*ç.n.*

Gülümsüyordu, korkuyordu, "Acıyacak mı?" Onu rahatlatmaya çalıştım, kimse ona bir şey yapmayacaktı, bu sadece bir muayeneydi, hepsi o kadar. "Uzun sürecek mi?" Soyunmasını söyledim. Sekiz yaşında bir çocuğun çıplak bedeni, çıplaklığından çok utanıyordu, sekiz yaşında bir çocuğunkinden biraz daha küçük bir beden. Dönmesini söyledim, işte orada çok çarpıcı bir şey vardı, tüm omurga boyunca uzanan buğday başağı şeklinde devasa bir mor leke. Hayretten çığlık atmış olmalıyım çünkü "Ne var?" diye sordu ama ben "Bir şey yok," dedim. O zaman kaygısının birden arttığını gördüm, "Sırtımdaki leke, geçen hafta ağabeyim..." diyerek, bana karmaşık bir kavga, dayak, düşme hikâyesi anlatmaya başladı, ben de onu rahatlatmayı denemek için "Diana, her şeyi not edeceğim ama sırayla gideceğiz," demekle yetindim. Sustu. Bedeni çeşitli boyutlarda eski ya da yeni lekelerle, morluklarla, yara izleriyle, yanıklarla doluydu; toplam on dokuz adet. Görevimin gerektirdiği gibi ve bunun Diana hakkındaki soruşturmayı yürütmek için adaletin yararlanacağı tek kayıt olduğunun bilinciyle, onları tek tek, özenle kaydediyor ve mümkün olduğunca ayrıntılı biçimde betimliyordum. Çocuk bana her lezyon için kendi açıklamasını getiriyordu: Koldaki yanık, kendi başına aldığı biraz fazla sıcak bir duş; baştaki yara, merdivenden düşme; uyluktaki uf, ağabeyin bir tekmesi; topuktaki yara izi, bisikletten düşme. Bilirkişi raporu ilerledikçe şaşkınlığım artıyordu ama çocuk tüm bu açıklamaları inceden inceye sayıp dökmekte bir avuntu buluyordu sanki. Ona gülümsemeye çalışıyordum. Sonra anne-babayı çağırdım, çok konuşkan, çok kibardılar, oradan buradan, çocuklarından ve Diana'dan söz etmeye başladılar. Sözlerini kestim, onlara görevimi açıkladım, birtakım gözlemlerde bulunduğumu ve yapacakları açıklamaları not etmem gerektiğini söyledim. Kızına kötü

muamelede bulunduğunun ima edilmesi olasılığı annenin rengini attırdı. Ama ben herhangi bir imada bulunmuyordum, benim işim gözlemlemek, betimlemek ve onların söyleyeceklerini kaleme almaktan ibaretti. Böylece yaraları tek tek saydım, her biri için bir açıklamaları vardı; çocuğunkiyle tamamen aynı açıklama. Hatta her durumda koşullara ilişkin ayrıntılar vermeyi, her durumda ailenin her üyesinin yerini belirtmeyi beceriyorlardı. Her şeyi kaydettim, onlara teşekkür ettim, çıktılar, bundan hiç hoşlanmamıştım. Bu yüzden, bir sorun olduğuna ilişkin sezgimi bence mümkün olan en uç noktaya dek götürdüm ve raporumu şöyle bitirdim: "Bu lezyonların ev kazalarının sonucu olması mümkündür, ama sayıları son derece kuşku uyandırıcıdır. Anne-babanın tutarlı açıklamalarına rağmen, şiddet ve kötü muamele olasılığını dışlayamayız." Dosya, jandarmanın uzman ekibine iletildi ama bu konuyu uzun süre kafamdan atamadım, başka bir şey düşünemiyordum.

ERKEK JANDARMA

Küçük Diana H.'yi 8 Temmuz'da savcının talimatıyla dinledik. Görüşme kırk yedi dakika sürdü. Adli tabibin on dokuz farklı yara izi, yara, morluk ve yanıktan söz ettiği raporu elimizdeydi.

KADIN JANDARMA

Diana içeri girdiğinde çok gergindi, yüzü bembeyazdı, kime bakacağını bilmeyen kocaman tereddütlü gözleri yüzünü şekilden şekle sokuyordu, bakışları benden amirime, amirimden bana gidip geliyor, bir türlü duramıyordu. Onu yatıştırmaya çalıştım, "Merhaba Diana, otursana," dedim ama

ben de gergindim, sesimin titrediğini hissediyordum. İlk kez bu tür bir görüşme yapacaktım. Amirim, "Başlayalım artık," demişti, endişeli bir hali yoktu. Diana içeri girdiğinde, yüzü kederli, biraz şiş ve tuhaftı, gülümsedi ama konuşmaya cesaret edemiyordu, sandalyeye oturdu. İlk sözü ben aldım, belki de kaygıyı savuşturmanın bir yoluydu bu, amirimin itirazı yoktu. "Diana," dedim, "doktorun gözlemlediği izler nedeniyle burada olduğunu biliyorsun," ama daha o anda bedenim öne doğru devriliyor duygusuna kapıldım; masaya tutunmak, sandalyeye tutunmak istedim. "Bugün bu konuda konuşmamız gerekiyor," deyip sustum. Diana gözlerini hiç ayırmadan bana bakıyordu, artık hareketsizdi, sanki gerilimi şimdiden azalmış gibi kımıldamadan bekliyordu, belki de orada olma nedeninin bilincinde olduğu için durulmuştu. "Önce evde her şeyin yolunda olup olmadığını bilmek istiyoruz. Kimse sana zarar veriyor mu?" ve bana hiç bitmeyecekmiş gibi gelen uzun bir sessizlik oldu.

DIANA

Hayır hayır.

KADIN JANDARMA

Sesi masumdu ya da masum görünmeye çalışıyordu, bu işin zor olacağını hemen anladım, sandığımdan çok daha zor, çünkü sorun, sandığım gibi benim kaygım değildi, bitiştirdiği dizlerinin üzerine ellerini özenle koymuş, sandalyesinde uslu bir çocuk gibi gülümseyerek oturan o minik bedendeki enerji, direnç düğümüydü sorun. "Peki ya okulda?" dedim, "Evet evet." Yine de bütün bu "uf"lar çok fazlaydı. Bunun üzerine, saydığım her izi açıklamak için gayet makul

bir sesle, son derece sakin, ağırbaşlı bir biçimde konuşmaya başladı: bisikletten düşme, biraz fazla sıcak bir duş, ağabeyin tekmesi; o konuştukça kaygımı unutmuştum ama şaşkınlığım giderek artıyordu. Gözlerimin önünde beklenmedik bir mekanizma harekete geçmişti; sorduğum her soruya bir yanıtı vardı, "Peki sırtındaki?", "Çarptım", "Ya karnındaki?", "Düştüm"; hepsinin nerede ve ne zaman olduğunu anlatıyordu, bir yanıt bulamadığı zaman, sadece "Unuttum," diyordu ve sakin bir biçimde ekliyordu: "Ben çok sakarım." Yanıtlarının her biri anne-babasının gösterdiği gerekçelerle uyumluydu ve adli tabibin raporunda aktarılmıştı. Sadece, "Bak sen, karşımızda muhteşem bir akrobat var," dedim, tiz bir kahkahayla güldü, hiç durmayacak sandığım, kanımı donduran, bitmek bilmez, sinirli bir kahkaha. Sustum.

ERKEK JANDARMA

Kendine güveni yerine gelsin diye görüşmeyi meslektaşımın başlatmasına izin vermiştim, fena idare etmedi ama çocuk hiçbir şey söylemiyordu. Ben de baştan aldım, çocuğa anne-babasının ne iş yaptığını sordum. "Babam nakliyeci, annem de evde ev işi yapıyor," pekâlâ. Ona, üzücü bir sırrı olsaydı, bunu konuşabileceği biri olup olmadığını sordum. Kullandığım ifadeyi yineledi, "Üzücü bir sır," dedi ve sınıftaki kız arkadaşlarından biriyle paylaşacağını söyledi ama o arkadaşının ismini söylemedi, ısrar ettim ama "Bilmiyorum," demekle yetindi. İleride ne olmak istediğini sorduğum zaman, jandarma olmak istediğini söyledi ve biraz bundan söz ettik. "Neden?" Çünkü insanlara yardım etmek istiyordu. Ona yardım etmek istediğimizi anlıyor mu, diye sorunca, tamam, dedi ama ona neden sorular sorduğumuzu anlamıyordu, ben de soruyu tekrarladım, "Kimse sana kötü bir

şey yapmıyor değil mi?" Hayır dedi, bir tek erkek kardeşleri ve kız kardeşi ona elle ya da yumrukla vuruyordu. "Ama ben hiç karşılık vermiyorum," diye belirtti. Birbirini izleyen aşırı tiz kahkahaları dayanılmazdı. Meslektaşım üsteledi, "Gerçekten de kimse sana kötü bir şey yapmıyor, değil mi?" O anda çocuk konuştu.

DIANA

Annemle babamdan başka.

KADIN JANDARMA

Bu karşılığı verdiği zaman göğsümde bir boşluk hissettim. Ama hemen ardından kendine geldi, gülümseyerek, "Babam bana vurmuyor, annem de," dedi. Kullandığı sözcükler anlam kaybına uğramış gibiydi; ya anlamları konusunda yanılıyordu ya da bizzat sözcükler, söylemek istediği ya da söylemek istemediği şeylere uygun düşmüyordu. Karar veremiyordum, kendimi rahatsız hissediyordum ve bana öyle geliyordu ki benim için de sözcüklerin anlamı belirsizleşmeye başlamıştı, hangilerini kullanmam gerektiğini artık bilmiyordum. Bir sessizlik oldu. Sonra kendi kendine, orada olmamızın nedeniyle hiç alakası olmayan bir yığın şey anlatmaya başladı. Taşınacaklarını söyledi, yeni evde sadece kendine ait bir odası olacaktı, hatta ona tekerlekli bir valiz alacaklardı, bir de yepyeni kıyafetler, o konuştukça içimden ağlamak geliyordu. "Kim bilir ne güzel olacaksın," dedim, beni çabucak düzelterek "Ben zaten güzelim!" dedi, "Küpelerim bile var," diye ekledi.

ERKEK JANDARMA

Görüşmenin böyle geçeceği aklıma gelmemişti. Daha önce bu türden çok sayıda soruşturma yürütmüştüm, her zaman yanıtlarda çocuğu kararsızlığa sürüklemeyi sağlayan çelişkiler bulmayı başarırdım ve ardından bunun üzerine çalışmamız mümkün olurdu. Ama bu küçük kızla gedik yoktu; bir tek yanıtlarını şamataya boğan o aralıksız, bitmek bilmez kahkaha. Sözünü kesmeye çalıştım, "Ama o çok sıcak duş?" dedim. Bana neredeyse sert sert baktı ve ne de olsa artık büyümüş olduğunu, duşu kendi başına aldığını söyledi, kesin bir şey öğrenemeyeceğimizi hissettim. Oysa savcı olgulara ihtiyaç duyardı, kuşkulara değil. Ama çocuk aşırı bir heyecanla her şeyden söz ediyordu ve yanıtları asla ebeveynininkilerle çelişmiyordu. Bana neden eğitmenleri dinlemediğim soruluyor, ama zaten temmuz ayındaydık, tatil zamanıydı, hem sonra eğitmenler gözlemlerini zaten yazmışlardı ve çocuğa nafile yere sorduğumuz şeylerden fazlasını gözlemlemiş değillerdi. Ben de işimi yaptım, yönetmeliğe uygun olarak konuşma tutanağını savcıya ilettim, elimizden geleni yapmıştık.

KADIN JANDARMA

Çocuğun odadan uzaklaşmasına izin verirken karnıma bir ağrı girdi, ona yeniden oturmasını söylemek ya da odadan onunla çıkmak istedim. Dışarıda anne-babası, sanki her şey onlardan yanaymış gibi bizi çok sıcak bir biçimde selamladı, ardından gayet sakin otoparka döndüler, çocuk arabadan bana el salladı ve kayboldu. Tutanak görüşmeyi nesnel olarak anlatmaya çalışıyordu ama böyle bir görüşme nesnel olarak nasıl anlatılır? Tutanakta Diana'nın yanıtlarının daha önceki açıklamalarla uyumlu olduğundan söz ediliyordu,

dosyaya hiçbir yeni delil eklenmeksizin, bedenindeki izlerin kaynağına ilişkin olası kuşkular anlatılıyordu. Bunu izleyen haftalarda, görüşmede yaşanan sahneleri tekrar tekrar zihnimden geçirdim ve tutanağa daha eleştirel bir nüans kazandırabilmek için tüm cümleleri yeniden yazıp durdum. Çocuğu tekrar tekrar rüyamda görüyordum, bana tuhaf şeyler diyordu, benimle hem aynı fikirde olduğunu hem olmadığını söylüyordu, bana annesiymişim gibi yaklaşıyor, tatlı ve hevesli bir biçimde benimle kalmak istediğini söylüyordu, sonra birden öfkeleniyor, bana aptal diyordu, ya da bana yaklaşıyor, yüzümün dibine giriyor, bir erişkinin bir çocuğu azarlaması gibi bağırarak, "Hiçbir şey anlamıyorsun, dinlemiyorsun," diyordu. Dönüşte, bölüm değiştirme talebinde bulundum, bir daha bu tür olaylarla karşılaşmak istemiyordum.

İKİNCİ MÜDİRE

Tatil dönüşü, Diana'nın devamsızlığı kronik hale geldi, bunu düzenli bir biçimde eğitim dairesine bildiriyorduk ve ben evine telefon ediyordum: Anne-babanın her zaman bir yığın açıklaması vardı ve bana zaman zaman sağlık raporları gönderiyorlardı. Gittikçe tehdidin dozunu artırıyordum. Azizler yortusundan kısa süre önce Diana geri geldi ama değişmişti, iyice sinmiş, küçülmüştü, sanki hiç fark edilmeden geçip gitmek istiyordu, korkuyordu sanki. O andan başlayarak, onunla her gün karşılaşmayı iş edindim: Bu, birbirimize verdiğimiz bir randevu haline geldi, gününün nasıl geçtiği, ne öğrendiği, okul hayatı konusunda gevezelik ediyorduk. Bana alışmıştı ve sanırım bu küçük ritüel anlarının yolunu gözlüyordu. Çok soru sormama gerek kalmadan konuşuyordu: Ona bağlanmıştım, içinden geldiği gibi davranmasına, saf-

lığına, keskin duyarlılığına. Ama soruşturmanın devamı konusunda endişeliydim: Savcının bürosunu aradım, defalarca ısrar etmem üzerine ve makamdan makama dolaştırıldıktan sonra, nihayet dosyanın ekim ayında "delil yetersizliği"nden kapatılmış olduğunu öğrendim. Birden kendimi çok yalnız hissettim.

7

SOSYAL HİZMET UZMANI (KADIN)

Bütün kötülüklerden bizi sorumlu tutmalarına razıyım. Sözlerimi aktaran bir gazete yazısında, direttiğimi söylüyorlar. "Sosyal hizmetler görevlisi sözlerinde direterek, 'Savcı takipsizlik kararı verirse, vaka hallolmuş kabul edilir, uygulama böyle,' diye açıkladı," deniyor yazıda, çünkü onlara sorumlu lazım. "Anlamaları gerekirdi," diyorlar, "onlar da anlamayacaksa, kim anlayacak? Bu dehşet bir şey. Böyle bir vakayı da tespit edemiyorlarsa orada ne yapıyorlar?" Ama zaten sorun tam da bu tür vakalarda, bu tür anne-babalarda değil mi? İl genel meclisinde bize dayatılan kesin bir çerçeve içinde çalışıyoruz ve yürürlükteki yasaların bize verdiği görevleri yerine getiriyoruz. Savcı takipsizlik kararı vermişti, dosya kapanmıştı. Değerlendirme kararlarını elimizdeki delillere göre alırız, uyulması gereken bir çerçeve var.

İKİNCİ MÜDİRE

Bir sabah, Diana'nın öğretmeni çok endişeli bir halde beni görmeye geldi, Diana'yı görmem gerektiğini söyledi: Topalladığını görüp teneffüste onu bir kenara çekmişti. "Ayakları-

na ne oldu, Diana?" – "Hiçbir şey, biraz kendi canımı acıttım." – "Kendi canını mı acıttın, Diana? Canını nasıl acıttın?" – "Bir şey sayılmaz, sadece pürüzlü bir yerde biraz yürüdüm." – "Pürüzlü bir yer mi, Diana?" Bunun üzerine öğretmen salonun kapısını kapatmış ve Diana'ya ayakkabılarını çıkarmasını söylemiş, Diana ona, "Sakın annem, babam duymasın," demiş. – "Neden annen, baban duymasın, Diana?" – "Çünkü o pürüzlü yerde yürümeme izin yoktu." – "Hadi ayakkabılarını çıkar, Diana." Ve Diana ayakkabılarını çıkarmış. Öğretmen Diana'yı bana getirdi ve benim önümde ayakkabılarını çıkarmasını istedi, Diana bir şey demeden, solgun yüzüyle isteneni yaptı ve öğretmenin gördüğü şeyi ben de gördüm. Ayak tabanlarının çevresinde ve altında şiş, kırmızı izler, sıyrıklar ve su toplamış kocaman kabarcıklar vardı, deri öylesine soyulmuştu ki içim kalktı. Ama o hiçbir şey demiyordu, sapsarı bir yüzle öğretmenine ve bana bakıyordu. "Ama sen ne yaptın, Diana?" "Bir şey yaptım sayılmaz." En çok anne-babasına söyleyeceğiz diye endişeleniyordu çünkü bilmiyorlardı ve onu azarlayacaklardı. Okul doktorunu çağırttım, hemen hastaneye kaldırılmasına karar verdi. Gözlemlerimize ilişkin raporu, il genel meclisi servislerine gönderdiğim dosyayı hastaneye iletti. Belki de nihayet Diana için bir şanstır bu, diyordum kendi kendime: Belki bu olayla birlikte, nihayet bazı gelişmelerin önü açılırdı.

HASTANEDEKİ ÇOCUK DOKTORU (ERKEK)

Çocuğu bize yönlendiren okul doktoru, ayaklardaki çok sayıda iz ve yaranın kötü muameleden kaynaklandığı kanısındaydı. Söz konusu yaralarda süperenfeksiyon gelişmişti; çok vahim bir görüntüydü. Çocuğun babası geldiğinde onu göremedim ama hemşire söylediklerini bana aktardı: Karısıy-

la birlikte evden çıkarken Diana'yı ağabeyine emanet etmişler, çocuk ihtiyatsız bir biçimde zemini brüt beton olan terasa çıkmış ve kendini cezalandırmak için (açıklama yapmamış) ikindi vaktinin büyük bir kısmını brüt beton üzerinde koşarak geçirmiş. Ağabeyi ihmali nedeniyle sert biçimde azarlanmış ve aile hekimi çocuğu görmüş, merhem yazmış. Akşamüstü viziteye çıktığım zaman, çocuğa ne olduğunu sordum ve tam olarak aynı hikâyeyi yineledi, bunun üzerine "Ama neden böyle yapıyorsun?" diye sordum, başını eğdi ve bilmediğini söyledi. Acele etmeden bütün genel tetkikleri yapmaya karar verdik.

İKİNCİ MÜDİRE

Kızının hastaneye kaldırıldığını haber vermek için aradığımda, baba çok şaşırmış gibiydi, "Neden?" Elimden geldiğince yansız bir biçimde, ayaklarındaki yaraların onun için tehlike yarattığını anlattım. Bir an sessizlik oldu, sonra bana o brüt beton hikâyesini ve gerisini anlattı, hiç suçluluk duyarmış gibi bir hali yoktu, hatta sesinde hırçınlık vardı, diretiyordu, "Ama neden hastaneye yatırılsın?", "Önce" onlara haber vermeliydik. Anlaşıldığı kadarıyla okul doktorunun, "merhemler" yazmış olan aile hekimiyle aynı kanıda olmadığını söyledim. Buz gibi bir sesle yanıtladı: "Bu da ne demek oluyor?" – "Buna doktorlar karar verecek," dedim. – "Kızımıza kötü muamelede bulunduğumuzu mu düşünüyorsunuz?" Yanıt vermedim, telefonu kapattı.

HASTANEDEKİ ÇOCUK DOKTORU

Kemik ölçümlerini yapması ve yorumlaması için Necker Çocuk Hastanesi'nden bir meslektaşımı aradım çünkü daha gü-

venilir sonuçlara ulaşmak açısından onlar bizden daha donanımlıydılar. Bunun yanı sıra, gözlemlenen sorunlara kaynaklık edebilecek olası genetik, metabolik, beslenmeye bağlı hastalıkları araştırmak üzere bir protokol hazırladım. Necker ekibine göre, röntgenlerde çok sayıda eski ve rezorbe mikro kırık görünüyordu, bu da Silverman sendromunu düşündürüyordu; muhtemelen kötü muamelelerin sonucu olan bir durum. Acele etmeden bütün varsayımları eledik ve protokolün sonunda, Çocuk Refahı Hizmetleri'ne yazmaya karar verdik: "Ciltteki ya da kemiklerdeki lezyonlar kötü muamele ya da ihmale bağlı olarak gelişmiş olabilir." Bilgiyi Savcılığa iletmemiş olmakla suçlanıyoruz ama kanımızca bunun sorumluluğu Sosyal Hizmetler'e düşer. Hayati bir tehlike ya da aile içinde cinsel istismar kuşkusu olmadığını belirtmeliyim, o tür vakalarda Savcılığa yazmak zorunludur.

İKİNCİ MÜDİRE

Kendimi rahatlatmaya çalışıyordum: Sosyal Hizmetler, hastane tarafından iletilen kaygı verici bilginin gereğini yerine getirecekti, eli kulağındaydi. Diana döndüğü zaman küçük alışkanlıklarımızı sürdürdük, avluda karşılaşıyorduk, hastaneden, orada karşılaşılan tuhaf insanlardan, yaşanan garip hayattan konuşuyorduk ve o gülüyordu, hafiflemiş görünüyordu. Akşamları, kızlarını almaya gelen anne-baba beni görmezden geliyordu. Diana daha iyiydi, şimdiden o eski şiş yüzü gitmişti. Ama dönüşünden kısa bir süre sonra, Diana'nın öğretmeni beni görmeye geldi. Diana ona, "Neden bilmiyorum ama bu sabah annem bana vurdu," demişti. Ertesi sabah Diana aynı şeyi yinelemişti. İl genel meclisi başkanına acil bir mektup yazdım.

ÇOCUK REFAHI HİZMETLERİ

Daha geçen sonbahar savcılık tarafından takipsizlik kararı verilmiş olan bir vakanın yeniden cezai kovuşturma konusu yapılması için kuşkular yeterli değildi. Ama okul müdiresinin mektubu, hastanedeki çocuk servisi tarafından iletilen kaygı verici bilginin üstüne geliyor ve yeni bir olgu bildiriyordu, yani Diana'nın kendisi öğretmenine kötü muameleden söz etmişti. Toplandık ve bir değerlendirme soruşturması yapmaya karar verdik.

İKİNCİ MÜDİRE

Çocuk Refahı Hizmetleri'nin verdiği yanıt beni çileden çıkardı: "Diana'nın durumunu ve aileye yapılabilecek yardımı inceleyeceğiz." Bence acil olan, hiç yardım istemek gibi bir derdi olmayan bir aileye verilecek yardımı düşünmek değil, Diana'yı korumak ve bunu mümkün olan en kısa süre içinde yapmaktı. Ama bir duvara toslamıştım: Telefonda, "Prosedür böyle," dediler. Sakin olmamı, servislerinin dosyayı yeniden ele aldığını söylediler. İşlerin yolunda gitmediğinin gayet farkındaydım ama ne yapabilirdim. Sonra birden Diana hiç okula gelmemeye başladı. Anne-babasına ulaşılamıyordu. Israrlı aramalarım sonucunda, eğitim dairesi bana yeniden taşındıklarını bildirdi. Adeta kocaman bir kara delik.

8

AĞABEY

O hep onlarla aramda olacak. Onu bir kız kardeş olarak sevdiğimi söyleyebilmek isterdim ama benim için bir kız kardeş değildi, çünkü o hiçbir şey değildi, onu görmüyorduk, onunla oynamamıza izin yoktu, bütün günlerini odasında geçiriyordu ve ağladığı zaman daha da kötü oluyordu çünkü ceza veriyorlardı, ona akşam yemeği vermedikleri zaman, gece yemek için kalkarsa ya da tuvalete gitmesine izin vermedikleri için çişini yatağa yaparsa, yine cezalandırılıyordu.

BİR KOMŞU (ERKEK)

İlkbaharın sonunda gelmişlerdi. Sessiz sakindiler. Bu sitede sık sık değişiklik olur, insanlar buraya daha çok iş nedeniyle taşınır, işyerleri değiştiği için de ayrılırlar, kimse keyfinden gelmez. Komşuluk için pek çaba sarf ettikleri söylenemez. Ama bir keresinde çocuklar bahçelerindeki havuzda oynarken anne-baba da havuz kenarındaydı, çocuklardan, verdikleri zahmetten, büyüdüklerini görmenin hazzından söz etmiştik, çocuklarının pek acınacak bir halleri yoktu. Üç ta-

neydiler, merhaba demek için havuzdan çıkan oğlan yaklaşık on yaşındaydı, belki biraz fazla usluydu, terbiyeliydi, daha küçük bir kız vardı, beş yaşında filan olabilir ve bir yaşında küçük bir oğlan. "Üç çocuk, iyi bir sayı," dedim, "uyum için ideal," ve baba gülümsedi.

AĞABEY

Neden insanlarla konuşmak hep bana düşüyor? Sokaktayken annem "hanımefendiye merhaba" dememi söylüyor ya da "Bu bey bizim komşumuz," diyor ve ben ona gülümsemek zorunda kalıyorum. Sebebi, normal görünmemiz, gerçek bir aile gibi görünmemiz konusundaki saplantıları. O sefer yine annemin bana bakışından, havuzdan çıkmam gerektiğini anladım ve beyefendiye merhaba demeye gittim. "Adın ne?" "Burası hoşuna gitti mi, yani yeni mahallen? Ya erkek kardeşinle kız kardeşin, onların adları ne?" Ona öteki kız kardeşten de söz etsem hoşuna gider miydi, bodruma kapatıldığı için göremediği kız kardeşten?

SOSYAL HİZMET UZMANI

Yaşadıkları yeri bulduğumuzda mayıs sonuydu, ben de haziranda ziyarete gittim. Telefonda anne-baba aramamıza şaşırmış görünmüyordu, bir tarih kararlaştırmıştık, işbirliği içindeydiler. Salonlarında, hâlâ yarısı dolu duran birkaç koli olduğu için sade bir biçimde özür dilediler, en küçük çocukları etrafı çevrili oyun alanındaydı. Üç büyük çocuk aşağı indi, gülümseyerek hep birlikte kanepeye oturdular. Diana ortadaydı, ağabeyiyle kız kardeşinin arasında. Orada olmaktan çok heyecanlıymış gibi bir hali vardı, sanki bir eğlence varmış, doğum günüymüş filan gibi devamlı gülüm-

süyordu. Neden taşındıklarını sordum. Baba, işyerine daha yakın olmak için, dedi, akşamları çocuklarını görmek onun için çok önemliymiş. Bunun üzerine çocuklara döndüm, "Bu taşınma hoşunuza gitti mi?" diye sordum. Hemen yanıt vermediler. Soruyu ağabeye yöneltince, tereddüt eder gibi göründü, anne-babasına doğru baktı, "İlk kez olmuyor, alıştık," dedi. Bu çocuğun biraz donuk, boyun eğmiş bir hali vardı. Üsteledim, "Yine de hoşuna gitti mi?" Omuzlarını silkti.

AĞABEY

Ne dememi istiyordu ki? Her defasında arkadaşlarımızı kaybetmemize sebep olan bu taşınmalara bayıldığımızı mı? Tabii eğer varsa, çünkü asla arkadaş edinecek kadar zamanımız olmuyordu. Ona, her taşındığımızda, yine mükemmel bir küçük aile gibi hep bir arada olduğumuzu söylememi mi isterdi acaba?

SOSYAL HİZMET UZMANI

Çocuklardan pek bir şey çıkmayacağını anladım. Anneyle yalnız kalmak istedim, baba çocuklarla birlikte çıktı. Diana'nın annesiyle açık konuştum: Diana öğretmenine annesinin ona vurduğunu söylemişti. Bunu çok ciddiye aldığımızı belirttim. Gözlerini yere indirdi, evet sinirlendiği anlar olabiliyordu, inkâr etmiyordu, sesi boğuklaşmıştı. Çocuğun gelişim geriliğiyle baş etmek her zaman kolay olmuyordu. "Daha önce hiç yardım almayı düşündünüz mü?" – "Kimden?" Ona, eğer sabırları taşacak kadar zorlanıyorlarsa, kocasıyla birlikte ebeveyn işlevlerini sükûnetle yerine getirmelerini sağlamak için belki psikolojik takip ya da sosyal destekten yararlanabileceklerini anlattım. Bir an sustu, sonra "Belki

de," dedi, daha önce bunu hiç düşünmemişti, birkaç saniye sonra çocuk için en iyisini istediğini söyledi. Ona bundan kuşkum olmadığını söyledim. Sonra çocuklar babayla birlikte geri geldi. Gitmeden önce Diana'ya dönüp, "Yeniden görüşecek miyiz bakalım?" dedim, gülümsüyordu, tamam dedi, yine geleceğim için kimse endişelenmiş gibi değildi, yardım alacakları için rahatlamış görünüyorlardı. Ekip olarak aramızda tartıştıktan sonra, çocuğun acil korunma kararıyla bir kuruma yerleştirilmesine değil, düzenli bir takip ve ebeveynlik desteğine ihtiyaç olduğuna karar verdik. Raporumuzu hazırladık. Randevu almak için onları aradığımız zaman, temmuzda müsait olmadıklarını söylediler çünkü tatil ayıydı ama ağustosun ikinci haftası, evet. Tarihi belirlemek için birbirimizi yeniden arayacaktık.

AĞABEY

Diana'yı gittikçe daha az görüyorduk. Bodrumda uyuyordu. Bir gün banyo küvetinin sırından büyük bir parçanın yok olduğunu gördüm, üstüne bir şey düştüğünü söylediler ama ben öyle olmadığını biliyordum. Bazen bodrumun kapağından Diana'nın sesini duyuyordum, sonra günlerce süren bir sessizlik oldu. Bize Diana'nın birkaç gün kalmak için babamın bir iş arkadaşının evine gittiğini, bunun ona iyi geleceğini, bunun herkese iyi geleceğini söylediler ve o sırada önceden planlanmadığı halde Mont-Saint-Michel'e tatile gittik. Onun bizimle gelmemesini tuhaf buluyordum ama bir şey demedim. Sonra babam geri döndü, biz orada annemle yalnız kaldık.

BABANIN BİR İŞ ARKADAŞI (ERKEK)

Birbirimize yardımcı olurduk. O yaz çalışıyordum, yazın ortasında, tatilden döndü ve bize "Bu eve girdiğimizden beri garajda bir blok var, ondan kurtulmak için yardımınıza ihtiyacım var, ama ağır," dedi. Tuhaf bir nesne, garajda bir blok, boyu bir metre, eni bir metreden biraz az. Sık sık işlerini aldığı sigorta şirketinin depolarına girmeye yetkiliydi, bir giriş kartı vardı. "Sorun olmayacağından emin misin?" dedim, ama her şeyin yolunda olduğunu söyledi, "İçerisi uçsuz bucaksız, kimse fark etmez," dedi. Girdik, bloğu bir hangarın dibine, bir köşeye bıraktık. Sonrasında içim pek rahat etmedi, bu hikâyede bir gariplik vardı, "Tamam, dönüşte görüşürüz, selamlar," dedim ve çekip gittim.

SOSYAL HİZMET UZMANI

Kararlaştırdığımız gibi ağustos randevusu için aradığımda, sabit telefona yanıt vermediler, cepten aradım. Baba şaşırmış gibiydi, bir an tereddüt etti ama adımı tekrarlayıp "Sosyal hizmet uzmanı" dediğim zaman bir sessizlik oldu, sonra "A tabii ya!" dedi, ben kararlaştırdığımız ziyareti hatırlatınca, yine "A tabii ya!" dedi. Ama bana bunun şu anda imkânsız olduğunu, Mont-Saint-Michel'deki tatillerini uzattıklarını anlattı. Daha önce böyle konuşmadığımızı belirttim ama yapacak bir şey yoktu, bu durumda döndüklerinde Diana'yı yeniden görebilmem için bir tarih kararlaştırdık.

AĞABEY

Mont-Saint-Michel'den döndüğümüz zaman babam evdeydi. O akşam bize Diana'yla ilgili bir sorun olduğunu söylediler ve ben donakaldım; ne sorunu? Babanın iş arkadaşının

evinden dönerken kaçırılmıştı, o beyin bir sorun yaşamaması için kimseye bir şey söylememek gerektiğini de eklediler. Onlara hem inanıyordum, bilmiyorum, hem de inanmıyordum, seçeneğimin olmadığını düşünüyordum.

SOSYAL HİZMET UZMANI

Kararlaştırıldığı gibi ağustos sonunda uğradım ama o gün ne Diana ne de ağabeyi evdeydi, babaları lunaparka gittiklerini söyledi, anneleriyle birlikte olduklarını belirtti ve bunu söylerken son derece sakindi, sanki bütün bunlar çok normaldi, sanki ben mahalleden geçerken uğramıştım, o da bana günlük programları hakkında bilgi veriyordu. Bunun hiç hoş olmadığını söyledim, özür diledi, evet tabii, üzgündü ama Diana o kadar tutturmuştu ki o da söz vermişti. Yolunda gitmeyen bir şeyler vardı, hemen hissetmiştim. Tatil dönüşü görüşmek için yine geleceğimizi, Diana'nın burada olmasının haklarında hayırlı olacağını söyleyerek onu uyardım. Eylülün hemen başında yeniden gittiğim zaman, bu kez baba yoktu, anne oradaydı ama Diana da yoktu ve anne, bağışıklık sorunu nedeniyle izlenmesi gereken tedaviyle ilgili bir tıbbi muayene için babasıyla birlikte Paris'te olduğunu söyledi. Ağabeyi görmek istedim, elbette dedi. Oradaydı, son derece uslu. "Lunapark iyi miydi?" dedim. Sadece "Evet" dedi, savunma halindeydi, bir sessizlik oldu. Hangi sınıfa gittiğini sordum – "CM2." Yeni okulundan hoşlanıyor muydu? "İyi gidiyor." Yarım ağızla yanıt veriyordu. Diana'yla iyi geçinip geçinmediğini sordum.

AĞABEY

Tabii ki, kız kardeşim olduğuna göre.

SOSYAL HİZMET UZMANI

Annesine beni onunla yalnız bırakabilir mi diye sordum, terslenerek, "Varlığım sizi rahatsız ediyorsa," dedi ve çıktı. Çocuğa Diana hakkında ne düşündüğünü sordum ama o kapalı tavrını sürdürüyordu, Diana'nın iyi olduğunu, hastalığı yüzünden birçok engeli olduğunu ve çok sakar olduğunu, kendi kendine devamlı zarar verdiğini söylüyordu. Ekibin çok endişeli olduğunu, iki hafta sonra yine geleceğimi ve Diana'nın orada olmasının onlar için iyi olacağını söyleyerek anneyi uyardım.

AĞABEY

Ne istiyordu? Diana'yı korumak ona düşmez miydi? Ama artık yapacak bir şey kalmadığı zaman geliyor, ciddi bir havaya bürünerek ve endişeli olduğunu söyleyerek ortalığı ayağa kaldırıyordu; belki de çok geç kaldığını gayet iyi bildiği için.

ÜÇÜNCÜ MÜDİRE

Diana bizim okula haziranda başlamış olmalıydı ama ben onunla hiç karşılaşmadım. Her zaman hastalıkla ilgili bazı gerekçeler vardı, babası bize bunlarla ilgili raporlar gönderiyordu ama o raporlar bana gayet karmaşık görünüyordu. Eylülde okul başladıktan bir hafta sonra hâlâ gelen giden yoktu, sadece Diana değil, anaokuluna başlaması gereken küçük kız kardeşi de gelmiyordu. Baba çocukların hasta ol-

duğunu söylemek için aramıştı; bir virüs. "Rapor gerekiyor," dedim, hemen göndereceğini söyledi. Üç gün sonra bir şey gelmeyince, ona çocuklar ayın 10'unda sınıfta olmazlarsa, bir ihbarda bulunacağımı söyledim. Hâlâ kendini haklı çıkarmaya çalışıyordu, telefonu kapattım.

AĞABEY

Sanırım okul yüzünden, bir de yine geleceğini söyleyen o hanım yüzünden, kendilerini bir açıklama bulmak zorunda hissediyorlardı, çok fazla insan endişeleniyordu, Diana'yla ilgilenen, Diana'nın nerede olduğunu, başına ne geldiğini bilmek isteyen herkes, sanırım bütün bunlar, etrafımızda dönen bütün bu insanlar canlarını sıkıyordu. Derken bana oynamaya gideceğimizi, bir çeşit oyun oynayacağımızı söylediler. Bu benim için hiç de eğlenceli değildi ama seçeneğim yoktu. Bir akşam, annem, babam ve ben çıktık. Babam arabayı McDonald's'ın otoparkına park etti ve üçümüz hep birlikte yiyecek almaya gittik, hatta bir tane de Diana için. Bana her şeyi tekrar ettirmişlerdi, ne demem gerektiğini eksiksiz biliyordum. "Kot pantolon, siyah taçyapraklı çiçekleri olan bale ayakkabıları ve pembe bir tişört," ben de sonradan bunları söyledim. Böylece, arabaya dönünce, sanki orada olması gerekirken yokmuş gibi yaptık, biz içerideyken kaybolmuş gibi, ama annem gerçekten ağlıyordu, kendi kendime şöyle dediğimi hatırlıyorum: "Diana her şeye rağmen annemin onun için ağlamasını hak etmişti."

POLİS MEMURU (ERKEK)

Bir tuhaflık vardı. İhbardan sonra park yerine gittiğimizde, anne gözyaşları içindeydi, baba çılgına dönmüştü, bize kız

kardeşini betimleyen çocuk ise üzgün ama sakindi, utangaç da denebilir, kardeşini tarif etmesi istenince, aynı cümleyi tekrarlıyordu: "Kot pantolon, siyah taç yapraklı çiçekleri olan bale ayakkabıları ve pembe bir tişört." Belki de aşırı heyecanlıydı. Arkadaşlar semti bölgelere ayırıp gözetim altına alıyordu, çizelgeler oluşturmaya başladılar. Beni şaşırtan, babanın çocuğu o bölgede bulamayacağımızı düşünüyor gibi görünmesi oldu çünkü ne zaman ifade vermek için karakola gideceğimizi sordu, oysa normalde aileleri olay yerinden ayrılmaya ikna etmekte güçlük çekeriz. Arabada zorlama izi yoktu ama çocuk arabadan çıkmış, biri tarafından çekilip götürülmüş olabilirdi, baba böyle olduğu kanısındaydı. Çocuk kendi isteğiyle gitmiş, kaçmış olabilir miydi, gitmek için nedenleri olabilir miydi, bir kavga, bir ceza? Anne savunmadaydı. Ama bunlar rutin sorulardı. Sakinleşti, "Hayır böyle bir şey yok, kavga filan yok," dedi, böyle bir şey hayal bile edilemezdi. O akşam ikinci seviyede bir alarm başlatmaya karar verdik, yani afişler, gazete ve radyo ilanları.

ÜÇÜNCÜ MÜDİRE

Radyodaki anonsu duyunca dehşete düştüm ve inandırıcı bulmadım, çünkü tam da çocukların okula geri dönmeleri gereken zamandı, anne-babalarına "İhbarda bulunacağım," dediğim zaman. Ve Diana birden ortadan kaybolmuştu.

ANNEANNE

İsmini duyunca dehşete düştüm, zaten öyle değişmişti ki resminden tanıyamazdım, ama oydu işte, Diana, benim minicik Dianam.

KADIN JANDARMA

Bu sabah gelen diğer ilanların arasında onunla ilgili arama ilanına rastlayınca dehşete düştüm, sorgudan beri çok değişmiş olan o şiş çocuk yüzü karşıma çıkınca...

ÖĞRETMEN HANIM

Büfede bir kız çocuğunun fotoğrafını görünce dehşete düştüm; o çocuk Diana'ydı. Demek benim sınıfıma devam ettiği zamandan beri her şey sadece daha kötüye gitmişti. Demek hiçbir işe yaramamıştı.

POLİS MEMURU

Bir sorun vardı. Bir kere otoparkın kameralarında bir şey yoktu ve araba tamamen kameranın görüş alanı içinde olmasa bile, şu veya bu yönden birinin arabaya yaklaştığının ya da çocuğun arabadan çıktığının görülüyor olması gerekirdi; ama hiçbir şey yoktu, yaprak kıpırdamıyordu, sadece uzakta duran arabalar. Emin olmak için bu sabah bant kaydını kaç kez yeniden izledik. Ve sonra, daha vahim ve aynı zamanda daha inandırıcı bir şey oldu, eskiden çocuk koruma hizmetlerinde çalışmış bir kadın jandarma bizi telefonla aradı, geçen yıl anne-baba tarafından kötü muamele kuşkusuyla çocuğu sorgulamıştı ve jandarma karakolunun arşivinde dosya bulundu, gerçi takipsizlik kararı vardı ama bu hoş değildi. Giderek anladıkça başım döner gibi oluyordu. Tabii bir şeylere dokunduğunu önce kendi içinde sezmenin, binbir işarete bakarak hissetmenin, o heyecanın bir uyarıcılığı var, bir çeşit adrenalin, çünkü bilinç düzeyine çıkmadan çok önce beden her şeyi biliyor. Ama gitgide, aranan kişinin, her soruşturmada kafamda efsanelerdeki insan eti yiyen dev

olarak canlandırdığım o kişinin belki de firari olmadığını, belki de dün bu büroda olduğunu düşünmeye başladıkça, baş dönmesine bir de mide bulantısı ekleniyordu. Görüşmeler daha ısrarlı olmaya başladı, sorular biraz daha net hale gelirken sayıları da arttı ve aynı sorular yalnızca anne-babaya değil çocuklara da soruldu.

AĞABEY

Hiçbir şey demedim, sadece tekrarladım: "Kot pantolon, siyah taçyapraklı çiçekleri olan bale ayakkabıları ve pembe bir tişört." Hiçbir şey demedim çünkü bana yapmam gerekenin bu olduğu söylenmişti, ayrıca bu onların hikâyesiydi, benim bütün bunlarla ilgim yoktu. Ama üsteledi, kız kardeşimle nasıl geçindiğimi sordu, onunla iyi geçinip geçinmediğimi sordu, evet, ağabey kardeş olarak kavga etsek de birbirimize vursak da onunla iyi geçiniyordum ama üsteliyordu, eğer kendi gittiyse, kız kardeşimin nereye gitmiş olabileceği, nereye gitmek isteyebileceği hakkında bir fikrim olup olmadığını soruyordu ama ben bir şey bilmiyordum. Hayal etmemi istiyordu, eğer başına bir şey geldiyse, acaba benim onun için ne yapmamı isterdi. Ona baktım, dilimin ucuna kadar geldi: Onun için ne yapabileceğimi aklından bile geçirmiş olamazdı çünkü onun için kimse asla bir şey yapmamıştı, onun için hiçbir şey yapamazdım çünkü artık bitmişti. Ama hiçbir şey söylemedim.

POLİS MEMURU

Sorgular anne-babayı germek dışında bir sonuç vermiyordu. Derken, çocuğun gittiği okulun müdiresinden bir telefon geldi. Çocuğun kaybolmasından kısa bir süre önce, ço-

cuklar okula başlamadıkları için anne-babaya bir ültimatom verdiğini anlattı. Ve bu durumu tuhaf buluyordu, ne olursa olsun, bu tesadüfü yani. Çocuğun daha önceki okuluna ulaştık ve eski müdire her şeyi anlattı, ihbarları, tekrarlayan yaralanmaları, devamsızlığı, hastaneye yatışı, küçüğün itirafını. O zaman, her şey il genel meclisine ve Çocuk Refahı Hizmetleri'ne dek çok çabuk ilerledi. Anne-baba gözaltına alındı ve arkası çabuk geldi. Baba sigorta şirketinin deposundaki beton bloğun tam olarak nerede olduğunu bize gösterdi.

Sondeyiş

AĞABEY

Diana'yı gerçekte yapabildiğimden daha iyi hatırlamak isterdim. Diana'yla birlikte hiç yapmadığımız her şeyi sanki yapmışız gibi hatırlamak isterdim. Bazen çocukluğumuzun müziklerini dinliyorum, müziğin onu bana hatırlatmasını isterdim ama müzik hiçbir şey hatırlatmıyor çünkü birlikte değildik, aynı çocukluğu yaşamadık. Ağladığım zaman, kendi kendime, "Bu korkunç" dediğim zaman, belki de o dönem hissetmediğim duyguları şimdi hissetmeye çalışıyorum. Beni ağlama hakkından yoksun bıraktılar, kafamın içinde onların sesini duyuyorum, bana "Madem istemiyordun, tek yapman gereken söylemekti," dediklerini; bana bakıyor, gülümsüyorlar. Görüntüleri zihnimden uzaklaştıramıyorum: Onu son gece bodrumda ağlarken hayal ediyorum ve her şey karanlığa gömülmeden önce "İyi geceler anne," derken. O zaman kendi kendime tuhaf sorular soruyorum, başka bir ailede ve başka bir dünyada olsaydık, o kendisi olabilseydi ve ben kendim olabilseydim, ağabey ve kız kardeş gibi olabilir miydik, demek istiyorum ki olduğumuz kişiler olmasaydık, o kendisi olmasaydı ve ben kendim olmasaydım, olmuş olacağımız o başkaları, ağabey ve kız kardeş olabilir miydi?

Dikkatli okumaları için
Régis, Jeanne-Zoé, Marie-Pierre,
Gaëlle ve Sylvie'ye teşekkürler.

ALEXANDRE SEURAT

SAKAR

roman

"Kayıp ilanını gördüğüm zaman artık çok geç olduğunu anladım. O şiş yüzü ismi olmadan da tanırdım, o kısık gözleri ve o tuhaf gülümsemeyi; hiçbir şeyin yolunda gitmediği apaçıkken, 'Her şey yolunda' demeye çalışan o yorgun yüzü, bana düşmanca değilse de umutsuz gözlerle bakan, ulaşılmaz bir yere çekilmiş o yüzü; 'Hiçbir şey yapamayacaksın' diyen bakışı. Gerçekten de hiçbir şey yapamadığımı o gün anladım. Fotoğrafta iri ilmekli, beyaz bir hırka giymişti, boynundaki fular bluzunun üzerine sarkıyordu, uygunsuz bir kıyafet, sekiz yaşında bir çocuk kıyafeti değil, bir erişkinin kıyafeti; ama hepsinden öte, o tuhaf duruşu; kollarını kendine farklı bir hava vermeye çalışır gibi garip bir biçimde kavuşturmuştu. Fotoğraf bana, her tarafı acıdığı halde iyiymiş gibi görünmeye çalışan o dokunaklı halini hatırlatıyordu, acısı sakar hareketlerinden, gergin kollarından ve bacaklarından belli olduğu halde; içinde bir şeylerin paramparça olduğu hemen fark ediliyordu."

Fransa'da yaşanan gerçek bir olaydan yola çıkılarak kaleme alınan roman, aile kurumuna sorgusuz sualsiz kutsallık atfedilmesinin yıkıcı sonuçlarını yalın ve sarsıcı bir anlatımla gözler önüne seriyor.

Metis Edebiyat | Roman
ISBN-13: 978-605-316-280-3

9 786053 162803

Metis Yayınları
www.metiskitap.com